

**SENAT**  
**Rządzący**  
**Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.**

Nadesłany sobie od Wysokiej Komissyi Organizacyjney z dnia 13. Sierpnia r. b. Nro: 152. Statut Urządzający Uniwersytet Krakowski, do wiadomości powszechnej w następuiącey osnowie podaie. —

Dnia 16. Października 1818 r.

*Wodzicki,*

*Mieroszewski Jen: Senatu.*

**STATUT**  
*Organiczny Uniwersytetu Krakowskiego.*  
**WSTĘP**

§ 1.

Starodawna Akademia Ki-akowska, hoynością Królów Jagiellonów założona, dla uwiecznienia pamiątki swoich Dobroczyńców, zachowa Nazwisko Uniwersytetu Jagiellońskiego.

§ 2.

Dawne istotne Uniwersytetu Przywileie Traktatem dodatkowym z dnia 3. Maja 1815. utrzymane zostały, a Uniwersytet wzięty pod szczególni Opiekę Nayiaśniejszych terazniejszych Protektorów tego Wolnego Kraju.

§ 3.

Statut ten Organiczny obeymować będzie Urządzenia uznane przy terazniejszeynowey Organizacyi za potrzebne, a które przez wzgląd na nowe Instytuta, które ustanowić pozwoliły fundusze powiększone, dla nadania więcej Uniwersytetowi świetności, zachowały tenże przy dawnych zwyczaiach, ile dozwoliły zmienione okoliczności.

**TYTUŁ Iszy**

*O Osobach i Instytutach Uniwersytetu*

§ 1.

Dyrekcya Uniwersytetu składać się będzie:

- a. Z Wielkiey Rady Uniwersytetu.
- b. Z Senatu Uniwersytetu.
- c. Z Rady Rektorskiey.

§ 2.

Wielka Rada Uniwersytetu złożona będzie z następujących Członków:

1. Z Prezesa Senatu Rządzącego.
2. Z Biskupa Krakowskiego.
3. Z jednego Senatora.
4. Z Prezesa Sądu Appellacyjnego.
5. Z Rektora Uniwersytetu.
6. 7. 8. Z trzech Członków mianowanych od trzech Konserwatorów; i 9. jednego Członka mającego być obranym od Zgromadzenia Reprezentantów na lat trzy, na który to czas również Senator jest delegowany.— Członki te zajmować będą miejsca w porządku wymienionym, czterech ostatnich wyjąwszy, których pierwszeństwo los rozstrzygnie. — Komplet stanowić będzie pięć Osób.—

§ 3.

Rozciągłość i rozmaite Prawa, iako też Obowiązki Członków Dyrekcyi, ogólnie i szczególnie, objęte będą w osobnym Statucie wewnętrznych stosunków Uniwersytetu, który do Tytułu IV. przyłączonym zostanie.—

§ 4.

Co do Nauk w Akademii, w ścisłym onych znaczeniu, tych cztery będą Wydziały

- a. Wydział Teologiczny.
- b. Wydział Prawa.
- c. Wydział Lekarski.
- d. Wydział Filozoficzny.

§ 5.

W Filozoficznym Wydziale dwa będą Oddziały.

- a. Oddział Matematyczno Fizyczny
- b. Oddział Filozoficzno Literacki.

Lubo te dwa Oddziały składają razem Wydział Filozoficzny, każdy z nich jednak oddzielnie używać będzie Praw Wydziałowi służących, obierając osobnego dla siebie Dziekana.—

§ 6.

- a. W Wydziale Teologicznym czterech będzie Professorów.
- b. „       Prawnym pięciu.
- c. „       Lekarskim siedmiu, licząc do nich Professora Prosektora
- d. W Oddziale Matematyczno Fizycznym siedmiu będzie Professorów, licząc Adiunkta Obserwatorium.
- e. W Oddziale Filozoficzno Literackim pięciu będzie Professorów, rachując także Professora Bibliografii, który razem także będzie Bibliotekarzem.

§ 7.

Przedmioty Naukowe mające być dawane w Wydziale Teologicznym, są następujące: Historia Kościelna, Exegetyka, Wykładanie Pisma Sg. Dogmatyka, Teologia Moralna i Pastoralna.—

§ 8.

Przedmioty Naukowe mające być dawane w Wydziale Prawa, będą: Prawo Natury, Narodów, Prawo powszechne publiczne, Konstytucja Krakowska, Prawo Rzymskie w całej swej rozciągłości, Prawo Kanoniczne, Lenne i Kryminalne, Prawo Prowincjonalne Krakowskie z Kodexem postępowania tak Cywilnego jak Karnego, i Umiejętności Polityczne.

§ 9.

Przedmioty Naukowe mające być dawane w Wydziale Lekarskim, będą Fizyologia, Anatomia Teoretyczna i Praktyczna, Patologia, Therapia, Klinika, Medycyna Sądowa, Chirurgia Teoretyczna i Praktyczna, Klinika Chirurgiczna, Materya Medyczna, Farmacja, Weterynaryja, Choroby Oczów, Nauka Położnicza i Historia Lekarska.

§ 10.

Przedmioty Naukowe w Wydziale Filozoficznym, a szczególnie w Oddziale Matematyczno Fizycznym, będą: Matematyka Elementarna, ile będzie potrzebna; Matematyka zastosowana, Matematyka wyższa, Astronomia, Historia Naturalna w całej swej rozciągłości, Fizyka, Chemia, Mineralogia, Botanika łącznie z Nauką Ogrodnictwa i Leśnictwa.

§ 11.

Przedmioty Naukowe w Wydziale Filozoficznym, a szczególnie w Oddziale Filozoficzno Literackim, będą: Bibliografia, Literatura klasyczna Starożytna Grecka i Rzymska, Języki Wschodnie, Literatura Polska z porównywaniem Literatury innych Języków Słowiańskich, Historia, Jeografia Statystyczna, Filozofia Teoretyczna i Praktyczna.

§ 12.

Lubo §§ 7. i 11. dość przedmiotów Naukowych objęły, iednak Wydziały nie odmówią przyjąć inne jeszcze przedmioty szczególne, skoro te uznane będą za godne do dawania oddzielnie.

§ 13.

Każdy Wydział co do rozkładu przedmiotów Naukowych pomiędzy swe Członki, uczyni Projekt, iakim sposobem tenże Rozkład ma się uskutecznić.

§ 14.

Projekt ten po otrzymanem zatwierdzeniu Rady Rektorskiej, potwierdzonym będzie przez Kommissyą Organizacyjną. Zmiany któreby się okazały potrzebnemi na przyszłość, podpadać będą zatwierdzeniu Wielkiej Rady Uniwersytetu. —

§ 15.

W tym Rozkładzie Nauk między Professorów każdego Wydziału, baczność zachowana być powinna, aby każdy z Professorów aktualnych, przedmioty od Niego dotąd dawane, ile można zatrzymał, lub takowe które do nich naywięcej się zbliżają.—

§ 16.

Pensye Professorów zostały powiększone, Ci więc nie będą mogli odmówić dawania aż do dziewięciu lekcji na tydzień, ieśli Rozkład Nauk wymagać tego będzie. — Wyięci iednak od tego będą Professorowie Astronomii i Kliniki, którzy tylko po sześć Lekcji dawać będą, iako też Professor Dyssektor i Professor Adjunkt Obserwatorium, którzy obadwa po cztery lekcye w tygodniu dawać obowiązani.—

§ 17.

Dla rozszerzenia Nauk Sztuk pięknych, dołączona została do Uniwersytetu Akademia tychże Sztuk.—

§ 18.

Każdy z dwóch Professorów dawać będzie po sześć lekcji w tygodniu, uczyć będą Teoryi Sztuk, i dawać oddzielnie Lekcye Rysonków i Malarstwa.

§ 19.

Uniwersytet wyznaczy miejsce dla Akademii Sztuk, składające się zwielkiey Sali i przyległego Pokoju, w którym Professorowie kolejno obowiązani będą znajdować się w przedpołudniowych godzinach od osmey do dwunastey, tak dla kierowania pracą Uczniów, iak wspierania tychże radami swemi. W czasie wolnym od lekcji zatrudniać się mogą swoją własną robotą.

§ 20.

Duchowieństwo i Mieszkańcy Krakowa i Jego Okręgu, proszeni będą o udzielenie, lub pożyczanie Obrazów, w celu umieszczenia ich do kopiowania w Sali Akademii Sztuk pięknych.

§ 21.

Pięciu Nauczycielów Języków Europejskich naypotrzebniejszych, szczególniey dla tego Wolnego Kraju, ustanowieni są terażniejszą Organizacją, z obowiązkiem dawania czterech Lekcji publicznych w tygodniu, Języka i iego Literatury.

§ 22.

Podobnież ustanowiono czterech Nauczycieli do cwiczeń Ciała, to iest: do ieżdzenia konno, fechtowania, tańcowania i pływania.— Pierwszy utrzymywać będzie dwa konie, i uczyć po cztery godziny na tydzień, tak aby w ciągu roku Naukowego ośmiu Uczniów usposobił, którzy w nagrodę swey pilności uzyskają przeznaczenie do tey Nauki Rectora. — Inni trzey obowiązani będą uczyć swey Sztuki po cztery razy na tydzień dziesięciu Uczniów zaleconych od Rectora.

§ 23.

Tenże sam obowiązek włożony będzie na Professora Rzeźbiarstwa, który Dawać będzie Lekcye w miejscu przeznaczonem na Akademią Sztuk pięknych pod dozorem Jey Professorów.—

§ 24.

Ile można było, starano się o powiększenie funduszków na Instytut, Muzea i Gabinety Uniwersytetu.

§ 25.

Co się tycze Biblioteki, 9,600. Zł: przeznaczone na zakupienie Książek, tak będą rozdzielone, iż Wydział Teologiczny ma prawo użyć z niey 600. Zł: inne zaś dwa Wydziały, iako też dwa Oddziały Wydziału Filozoficznego, każdy z osobna po 1,000. Zł: — Bibliotekarz sam 5000. Zł: — Wydawca każdej Książki drukowaney w tym Kraju, winien będzie Bilbliotce darmo złożyć dwa Exemplarze.—

§ 26.

Co do Kliniki: urządzone będą 12. Łóżek na wewnętrzne Choroby, ośm na zewnętrzne, a cztery na Położnicze.—

§ 27.

Klinika iak tylko będzie można nayprędzey przeniesioną zostanie z Klasztoru Sióstr Miłosierdzia. — Na przyszłość umieszczona będzie w ogólnym Szpitalu, lecz w osobnych Salach i Korytarzami oddzielonych.—

§ 28.

Pieniądze przeznaczone na wydatki Instytutów nie będą oddawane w ręce Dozorców tychże Instytutów, lecz ci odeszlą Osoby interessowane do Kassy Uniwersytetu, do wzięcia z niey co im się należy, stósuiąc się do prawideł przepisanych osobnem Urządzeniem Rachunkowości.—

§ 29.

Co się tycze Pensyi dla wysłużonych Professorów będą ściśle Prawidła w §§ następnych określone.

§ 30.

Sama tylko niezdolność dłuższej pracy udowodniona Świadectwem Lekarzy, nadaie prawo żądania Pensyi wysłużoney.—

§ 31.

Do oznaczenia Summy takowey Pensyi wzięte będą za podstawę lata strawione w stanie aktualnego Professora.—

§ 32.

Professorowie nie liczący dziesięć lat Usług, nie będą prawnie upoważnieni do żądania pensyi, lecz w przypadku potrzeby zaleceni będą Zgromadzeniu Reprezentantów, aby wzgląd mieć chcieli na ich stan.

§ 33.

Professorowie których Usługi doszły lat dziesięciu, nieprzechodząc lat dwudziestu, mieć będą Pensyi 2000. Zł: Ci którzy strawili w tym zawodzie od 20. do 30. lat 3000. Zł: — Ci nakoniec którzy przeszli lat 30. pobierać będą 4000. Zł: Pensyi wysłużoney.—

§ 34.

W przypadku gdyby nic z funduszu na Pensye wysłużone 30,000. Zł: przeznaczonych nie zostało, staraiący się onię, winien będzie teyże oczekiwać, lub jeśli dwóch się znajdzie żądających Pensyi wakuiący, taż między nich będzie rozdzielona.

§ 35.

Żądaiący Pensyi, będąc przymuszony teyże oczekiwać, zastąpiony będzie w pracy od swych Kollegów stósownie do nastąpić maiący z temiż Umowy, wyznaczy Mu się Pensya przyzwoita, a Zastępcy podzielą między siebie pozostałą resztę Pensyi — To iednak Zastępstwo powinno ustać, skoro tylko fundusz Pensyi wysłużoney okaże się, a wtedy niezwłocznie przystąpi się do obrania nowego Professora aktualnego.

§ 36.

Rozdawnictwo Pensyi Wdowom, uważać się ma za Łaskę, i teyże prawnie żądać nie mogą. Udzielenie takowey Pensyi zależeć będzie od Rady Wielkiey Uniwersytetu, na przedstawienie teyże, i tylko z 6000. Zł: na to przeznaczonych.

§ 37.

Z Resztą Prawidła w Statucie wyrażone co do wysłużonych, względem posiadających podwóyne Urzędy i płace, będą zastosowane. — A co do Professorów Teologii, Plebanie lub inne Beneficia Uniwersytetu, służyć Jm będą za Pensye wysłużone.—

§ 38.

Professorowie Lyceum i Professorowie Świeccy S. Barbary, według tychże zasad uważani będą, z tą tylko różnicą, iż stopniowanie ich Pensyi będzie następujące: 1000. Zł: po 10latach, 1500. Zł: po 20. — 2000. po 30. latach Usługi.—

## **TYTUŁ IIgi**

### *O Budżecie Uniwersytetu*

§ 1.

Stósownie do Konstytucyi corocznie Budżet Uniwersytetu układany będzie z Budżetem ogólnym Kraiowym, i iako Annex do tego Statutu załączony. — Budżet na rok bieżący iest dołączony temu Statutowi. —

§ 2.

Summa mająca wpływać do Kassy Uniwersytetu z Kass publicznych, oddawaną będzie w terminach miesięcznych.

§ 3.

Przy układaniu stanu wydatków, szczególniejszym było zamiarem, zwiększając liczbę Lekcyi dawać się mających, powiększyć płacę Professorów, a tym sposobem przy znacznie powiększonej ilości Nauk oszczędzić ilości osób.

§ 4.

Tym sposobem możnabyło założyć Akademią Sztuk pięknych, z których potrzeba się spodziewać wielkich korzyści, ustanowić Nauczycieli Języków i ćwiczeń, których Posady nigdy tutaj nie mały miejsca, powiększyć fundusz wielu Instytutów i Muzeów, przydać niektóre Katedry do Wydziału Prawa i Lekarskiego, wcale nową nadać Organizacją Szkole S. Barbary, i jeszcze zachować w zakładzie dosyć znaczną Summę na nieprzewidziane przypadki i przyszłe ulepszenia.—

§ 5.

Co się tycze Kliniki, okazał przybliżony Rachunek, iż na 24. Chorych mających służyć do nauki, wydatek z Kassy publicznej w Szpitalach, wynosiłby dwie trzecie części z całkowitej Summy, która na lepsze utrzymanie tychże Chorych i staranniejsze opatrowanie w zakładzie klinicznym jest przeznaczona. Gdy te dwie trzecie części ma wypłacać Kassa publiczna, słuszną jest rzeczą, aby Uniwersytet tę trzecią część dostarczył jako wynikającą z Instrukcyi publicznej. — Ta trzecia część wydatku potrzebnego na 24. Chorych, wyrachowana jest na 6000. Zł: a gdy Summa 18000. Zł: legowana jest na Klinikę, Procent od teyże powinien być odtrąconym, i tym sposobem zostaje się 5100. Zł: które wydane będą z Kassy Uniwersytetu do Kassy Szpitala, w którym Kliniki znajdować się będą. —

§ 6.

Mechanik którego płaca położona jest między wydatkami Obserwatorium, nie tylko użytecznym będzie dla tego Instytutu, lecz także dla innych Katedr, któreby go potrzebowały, mianowicie Fizyki i Matematyki.—

§ 7.

Administracja Domów Uniwersytetu zwanych Bursami, i udzielanie wsparcia pieniężnego nazwanego Borkarną, w dotychczasowym stanie pozostaną, i iak przyłączony Statut Administracyi wewnętrznej, to z szczegółami okaże.—

§ 8.

Wydatki pod tytułem nadzwyczajne urządzone były, według średniej wydatków tego rodzaju w sześciu ostatnich latach.—Do Opału przydana jest Summa 2000. Zł: płacić się mająca Senatowi ogółem za sprowadzenie Drzewa i Węgla dla Uniwersytetu i Liceum.

§ 9.

Jeśli po ukończonych Rachunkach z Rządem Królestwa Polskiego, okazałyby się Zaległości Uniwersytetowi przypadające, też stanowić będą fundusz oszczędności na potrzeby i nieprzewidziane wypadki Uniwersytetu.—

§ 10.

Senat Rządzący obowiązany będzie nakazać wypłatę Summy należący się Uniwersytetowi, za każdy bieżący miesiąc w pierwszej jego połowie.

§ 11.

Przy śmierci pobierającego Pensyą, miesiąc zaczęty rachowany będzie za cały, zaś zatem Pensya miesięczna stanie się własnością jego Dziedziców.—

§ 12.

Obrachunek Kassy Uniwersytetu czyniony będzie według Urządzenia Jeneralnego, zawierającego potrzebne wzory do dokładności i iednostayności takowych działań.—

§ 13.

Rachunek zaczynać się ma od 1. Czerwca każdego roku, a kończyć 31. Maia iako roku finansowego Rządowego. — Rachunek powinien być podany Senatowi Uniwersytetu naydaley do 15. Lipca, który po onegoż roztrząśnieniu i sprawdzeniu, poda go do roztrząśnienia Senatowi Rządzącemu naydaley 1. Września.—

§ 14.

W tymże samym czasie Uniwersytet poda Senatowi Rządzącemu na rok przyszły finansowy Proiekt do Budżetu Uniwersytetu, a który według Konstytucyi ma stanowić część Budżetu ogólnego.

**TYTUŁ IIIci**

*O sposobie kierowania Naukami*

§ 1.

Popisy Uczniów dwoiakiego będą rodzaju, to iest przy wstępie Ucznia dla poznania stopnia iego Nauki i zdolności do dalszego ciągu Nauk, i popisy roczne dla rozpoznania postępu w Naukach w upłynnionym Kursie.—

§ 2.

Pierwsze popisy nie będą miały miejsca, skoro Uczeń przyniesie Swiactwo doyrzałości Urzędowe z Gymnazyum lub Lyceum Kraiowego albo Zagranicznego.

§ 3.

W przeciwnym razie popis ten odbywać się będzie przed Kommissją złożoną z Dziekana Wydziału, któremu Uczeń chce się poświęcić, i ProfessoraJęzykowKlassycznych, Matematyki i Filozofii.— Młodzieńcy udowodnić

będą winni posiadanie Umiejętności, których znajomość uznana jest za potrzebną przed wstępem do Nauki, którey chcą się poświęcić.—

§ 4.

Popisy roczne odbywać się będą sposobem dotąd używanym i szczegółowo przepisany w Statucie dołączonym o Administracyi wewnętrzney Akademii.

§ 5.

Plan Nauk maiących być dawanemi, podany będzie od każdego Wydziału, i roztrząsany przez Zgromadzenie z Dziekana i Rektora, którzy mieć będąna uwadze, aby tak Plan był ułożony, iżby Uczeń w każdym Kursie do słuchania pięciu tylko Lekcyi dziennie był obowiązany.—

§ 6.

Na kurs Filozofii dla tych, którzy zupełnie chcą go ukończyć, przeznacza się lat dwa lub trzy, na kurs Prawa lat trzy, przeplatając ie umiejętnościami filozoficznymi wprzód potrzebnymi do tej Nauki, ieśli tych jeszcze Uczniowie nieposiadają. — Do Sztuki Lekarskiej naznaczony będzie przeciąg lat cztery, obejmując przytem Umiejętności Filozoficzne za potrzebne do tegoż uznane.—

§ 7.

Kurs Nauk każdemu Uczniowi przepisany będzie przeplatając co do Teologow, Prawników i sposobających się do Sztuki Lekarskiej, między przed- mioty główne ich Nauk, wiadomości Filozoficzne zbywać im mogące. —

§ 8.

W tém iednakże kierowaniu Naukami, co się tyczy Zagranicznych Osób, starać się potrzeba, aby Kurs ich Nauk stósownym był do zwyczajów i prawideł przepisanych, w własnym ich Kraju ile możności.—

§ 9.

Wakacye też same pozostaną iak dotąd, i w nich każdy Prefessor mocen iest rozrządzić do upodobania swym czasem. — Wyiąwszy zaś ten czas winien Professor starać się o dozwolecie na każdą Podróż, przez którą opuściłby iaką Lekcyę.— Toż zezwolenie danem będzie od Rektora, który o tem uwiadomi Wielką Radę Uniwersytetu, gdyby nieobecność dłuższą była nad dni czternaście.— Na takową nawet nieobecność dwa razy tylko do roku Rektor zezwolić może.—

§ 10.

Żądający takowego oddalenia się, powinien udowodnić przez Umowę z iednym ze swych Kollegów, że żadna z iego Lekcyi nie będzie opuszczoną. Toż ułożenie się iest dowolne, i z jakimkolwiek może być uczynione Professorem, podpada iednak zatwierdzeniu Dziekana Wydziału i Rektora, którzy mocni będą sprzeciwić się temu, skoro to widocznie szkodliwym znaydą dla Nauk.—

§ 11.

W przypadku choroby nietrwającej dłużej nad Tydzień, powstający z niej postara się o wynagrodzenie opuszczonych Lekcji. — Rektor iako też Dziekan są upoważnieni wywieść się jakim sposobem dopełnił tego obowiązku.

§ 12.

W przypadku dłuższej choroby, Rektor z Wydziałem przedsięwzima stosowne środki do zastąpienia chorego. — Professorowie z kolei do tego obowiązani będą, szczególnież też Nadzwyczajni, jeśli tacy znajdować się będą; Ci niebędą mogli odmówić przyjęcia iedney na dzień Lekcji. —

§ 13.

Professor dla choroby zastąpiony, nic z swych dochodów tracić niebędzie. Lecz w przypadku gdyby ta w chroniczną się zamieniła, i dłużej nad rok trwała, upoważnia się uniwersytet żądać oddalenia Chorego z stósowną Pensją według powyższych przepisów ustanowioną. —

§ 14.

Wolno będzie Professorom nauczającym, dawać swe Lekcje w Języku Łacińskim lub polskim, wyjąwszy iednak Lekcje udzielane Akuszerkom, tudzież Hirurgii, i Weterynarii praktyczney, które tylko wyłącznie w Języku Polskim dawane będą. —

§ 15.

Każdemu Professorowi wolno iest uczyć także przedmiotów Naukowych, które w kursie innemu z Jego Kollegów naznaczone były. — Jednak ich Słuchacze zdawać będą popis z tegoż samego przedmiotu przed Professorem nauczającym i do tegoż przedmiotu mianowanym. —

## **TYTUŁ IVty**

### *O Stosunkach wewnętrznych i Policyi Uniwersytetu.*

§ 1.

W Względzie Naukowym Uniwersytet iest niepodległym i tylko obowiązany będzie coroczne zdawać Senatowi Rządzącemu Rapporta, o liczbie Uczniow i tychże postępkach, który w właściwym czasie udzielać się będzie Zgromadzeniu Reprezentantów. — Senat Rządzący, Domy wyjąwszy, zawiadować będzie funduszami Uniwersytetu. —

§ 2.

Stósunki wewnętrzne Uniwersytetu przepisane w szczegółach zostały w załączonym Statucie. — Ten ułożony był według iuż istnącego, z niektórymi wedle okoliczności odmianami. —

§ 3.

Co do Policji, przy Rektorze pozostanie Władza karności w względzie wszystkich uchybień i przewinien, których ukaranie należałoby do Policji, gdyby winny nie był Członkiem Uniwersytetu lub Uczniem.—

§ 4.

Co się tycze zaaresztowania, skoro będzie potrzebnem, a które w Gmachu Uniwersytetu uskutecznić się nie może (w tym bowiem przypadku uskutecznione być powinno przez zażądanie od Rektora) Policja zatrzymawszy Osobę na gorącym uczynku, odda go Rektorowi, który go osądzi, lub w przypadku, gdyby osądzenie przewyższało Jego Władzę, odeszle go do Sędziego właściwego.—

§ 5.

Gdyby zaś uchybienie Professora przeciwko swym obowiązkom, takowego było rodzaju, iżby oddalenie za sobą pociągało, tedy rzeczony Professor wysłuchany być ma z swoją obroną, Senat zaś Uniwersytetu po konkluzji Aktów wyda Wyrok.—

§ 6.

Skarany może założyć Appellacyą do Wielkiej Rady Uniwersytetu, która go w ostatniej Instancji sądzić będzie.—

**TYTUŁ Vty**

*O stósonkach Akademii z Rządem Krajowym.*

§ 1.

Z siebie samego wypływa, że Uniwersytet bądź uważany iako Ciało w ogóle, bądź w Członkach swoich, musi być podległym wszystkim Prawom i Urządzeniom Krajowym, i że niezawisłość w względzie Naukowym zostawiona Temuż, nie może nigdy rozciągać się aż do naruszania tego powszechnego prawidła.—

§ 2.

Kollizye mogące się zdarzać między Rządem i Uniwersytetem, załatwione Będą przez Wielką Radę Uniwersytetu złożoną z tego powodu z Członków wszystkich Władz Krajowych.

§ 3.

Dla nadania więcej świetności Uniwersytetowi, i dla ułatwienia tej Opieki szczególniejszej Mu przyrzeczoney, Uniwersytet wybierze w Zgromadzeniu ogólnem, trzech Konserwatorów z Grona najznakomitszych Obywateli, trzech Kraiow Pogranicznych Mocarzy protegujących, to iest: iednego Konserwatora z każdego Państwa.—

§ 4.

Prawa i obowiązki trzech Konserwatorów będą następujące:

- a. Miejsce honorowe przy wszystkich Uroczystościach Uniwersytetu na których znaydować się będą.—

§ 5.

- b. Zawiadomienie się o wszystkim, co się tycze Uniwersytetu — Rapporta roczne o stanie Uniwersytetu, i o postępach umiejętności powinny im być udzielone.—

§ 6.

- c. W przypadku potrzebnym, przyjmą na siebie wstawienie się za Uniwersytetem do swoich Monarchów, a dla otrzymania iakowey od tychże Łaski, wolno będzie Uniwersytetowi, wprost się udawać do Konserwatorów.—

§ 7.

- d. Każdy z Nich mianować będzie iednego Członka Wielkiej Rady Uniwersytetu.

***Budżet Akademii Krakowskiej***

Na Rok Finansowy 18<sup>17</sup>/<sub>18</sub> a szczególnie na czas od 1. Października 1817. do ostatniego Maia 1818.

**PRZYCHÓD**

1. Z Kass publicznych Zł: 400,000.
2. Dzierżawa Drukarni Zł: 1200.
3. 180. Siągów Drzewa w połowie twardego, i 600. Korcy Węgla z Lasów i Kopalni Wolnego Miasta, za które zapłata Zł: 2000. Jest położoną na Linii Rachunku w Etacie Wydatków

---

Złpol: 401,200.

**I.WYDATEK**  
**SALARYA.**

**A. Dla Dyrekcyi**

- |                                                                 |           |
|-----------------------------------------------------------------|-----------|
| 1. Rektor                                                       | Zł: 8000. |
| 2. 5ciu Dziekanów po 1000                                       | Zł: 5000. |
| 3. Prokurator i Kassyer                                         | Zł: 2000. |
| Tenże sam będzie miał 1000. Zł: z źródła Szkół pierwiastkowych. |           |
| 4. Sekretarz                                                    | Zł: 2000. |
| 5. Kancelista                                                   | Zł: 1200. |
| 6. 2ch Bedeli po 1200.                                          | Zł: 2400. |
| 7. Dozorca                                                      | Zł: 600.  |

---

Zł: 21,200.

**B. Dla Wydziałów**

**1. WYDZIAŁ TEOLOGICZNY**

- |                         |           |
|-------------------------|-----------|
| a. Professor Markiewicz | Zł: 4000. |
|-------------------------|-----------|

|    |   |           |           |
|----|---|-----------|-----------|
| b. | „ | Kudrewicz | Zł: 4000. |
| c. | „ | Gilles    | Zł: 4000. |
| d. | „ | N.        | Zł: 4000. |

---

Zł: 16.000.

## 2. WYDZIAŁ PRAWA

|    |           |              |           |
|----|-----------|--------------|-----------|
| a. | Professor | Litwiński    | Zł: 7000. |
| b. | „         | Krzyżanowski | Zł: 7000. |
| c. | „         | Boduszyński  | Zł: 7000. |
| d. | „         | Słotwiński   | Zł: 7000. |
| e. | „         | N.           | Zł: 6000. |

---

Zł: 34000.

## 3. WYDZIAŁ LEKARSKI

|    |           |              |           |
|----|-----------|--------------|-----------|
| a. | Professor | Sawiczewski  | Zł: 7000. |
| b. | „         | Boduszyński  | Zł: 7000. |
| c. | „         | Wozniakowski | Zł: 7000. |
| d. | „         | N.           | Zł: 6000. |
| e. | „         | N.           | Zł: 6000. |
| f. | „         | N.           | Zł: 6000. |
| g. | Dissektor | N.           | Zł: 4000. |

---

Zł: 43000.

## 4. WYDZIAŁ FILOZOFICZNY

### a. Oddział Matematyczno Fizyczny

|    |           |            |           |
|----|-----------|------------|-----------|
| a. | Proffesor | Łęski      | Zł: 7000. |
| b. | „         | Estreicher | Zł: 7000. |
| c. | „         | Markowski  | Zł: 7000. |
| d. | „         | Hube       | Zł: 7000. |

|    |           |               |           |
|----|-----------|---------------|-----------|
| e. | Professor | Markiewicz    | Zł: 7000. |
| f. | „         | N.            | Zł: 6000. |
| g. | Adiunkt   | Obserwatorium | Zł: 3000. |

---

Zł: 44000.

*b. Oddział Filozoficzno Literatury*

|                                                       |            |
|-------------------------------------------------------|------------|
| a. Professor Czermiński                               | Zł: 7000.  |
| b. Bandtke jako Professor Bibliografii i Bibliotekarz | Zł: 9000.  |
| c. Proffesor Czaykowski                               | Zł: 7000.  |
| d. „ N.                                               | Zł. 6000.  |
| e. „ N.                                               | Zł: 6000.  |
| <hr/>                                                 |            |
|                                                       | Zł: 33000. |

*c. Nauczyciele Języków*

|                                                                                                                                   |           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 1. Nauczycielowi Języka Francuskiego                                                                                              | Zł: 1500. |
| X. Boucher Nauczycielowi aktualnemu do Osoby, Tytuł i wszystkie prawa Pro- fessora z oddziału Filozoficzno Literatury , i ieszcze | Zł: 300   |
| 2. Nauczyciel Języka Niemieckiego N.                                                                                              | Zł: 1500. |
| 3. Nauczyciel Języka Angielskiego N.                                                                                              | Zł: 1500. |
| 4. Nauczyciel Języka Włoskiego N.                                                                                                 | Zł: 1500. |
| 5. Nauczyciel Języka Rossyjskiego N.                                                                                              | Zł: 1500. |
| <hr/>                                                                                                                             |           |
|                                                                                                                                   | Zł: 7800. |

*d. Nauczyciele Cwiczeń*

|                                     |           |
|-------------------------------------|-----------|
| 1. Nauczyciel ieżdzenia na koniu N. | Zł: 2400  |
| 2. „ fechtowania N.                 | Zł: 1000. |
| 3. „ tańcowania N.                  | Zł: 1000. |
| 4. „ Pływania N.                    | Zł: 600.  |
| <hr/>                               |           |
|                                     | Zł: 5000. |

*e. Akademia Sztuk pięknych*

|                            |            |
|----------------------------|------------|
| 1. Professor Peszka        | Zł: 4000.  |
| 2. Professor Brodowski     | Zł: 4000.  |
| 3. Dozorca                 | Zł: 600    |
| 4. Na potrzeby             | Zł: 1400.  |
| 5. Nauczyciel Rzeźbiarstwa | Zł: 1000.  |
| <hr/>                      |            |
|                            | Zł: 11000. |

**II. INSTYTUTA**

*1. Ogród Botaniczny*

|                                   |           |
|-----------------------------------|-----------|
| a. Pensya Ogrodnika Chladek       | Zł: 3000. |
| b. Na inne potrzeby salvo calculo | Zł: 8000. |

---

Zł: 11000.

## 2. Obserwatorium

|                               |                 |
|-------------------------------|-----------------|
| a. Na zakupienie Instrumentów | Zł: 3000.       |
| b. Pensja Mechanika           | Zł: 1000.       |
|                               | <hr/> Zł: 4000. |

## 3. Klinika s.c. Zł: 6000.

Należy odciągnąć z tej Summy Procent roczny od Summy Zp. 18000. po 5. Od 100. Zł: 900.

---

Zostaie się na linię Rachunku Zł: 5100.

## 4. Biblioteka

|                          |                 |
|--------------------------|-----------------|
| a. Adiunkt               | Zł: 2000.       |
| b. Dozorca Domu          | Zł: 1000.       |
| c. Stróż                 | Zł: 600.        |
| d. Na zakupienie Książek | Zł: 9600.       |
|                          | <hr/> Zł: 13200 |

## 5. Potrzeby Katedr Lekarskich s.c.

|                                                                                                                 |                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| a. Na Gabinet Anatomiczny                                                                                       | Zł: 900.        |
| b. Na Chirurgią i Sztukę Położniczą                                                                             | Zł: 800.        |
| c. Na Farmacyą                                                                                                  | Zł: 900.        |
| d. Na Klinikę Theoretyczną                                                                                      | Zł: 800.        |
| e. Professorowi Kliniki na Fiakra                                                                               | Zł: 1000.       |
| f. Na Sztukę Weterynaryi. to iest: aby można dostać Zwierząt chorych, które służyć mają do Instrukcyi Konafalów | Zł: 600.        |
|                                                                                                                 | <hr/> Zł: 5000. |

## 6. Muzea, Gabinety i potrzeby Oddziału Matematyczno Fizycznego s. c.

|                                     |           |
|-------------------------------------|-----------|
| a. Na Laboratorium Chemiczne        | Zł: 2400. |
| b. Na doświadczenia Fizyczne        | Zł: 1000. |
| c. Na zakupienie z Mineralogii      | Zł: 700.  |
| d. Na zakupienie z Zoologii         | Zł: 400.  |
| e. Potrzeby Matematyki zastosowanej | Zł: 400.  |
| f. Potrzeby nadzwyczajne            | Zł: 100.  |
|                                     | <hr/>     |

Zł: 5000.

### III. PENSYE

|                         |           |
|-------------------------|-----------|
| 1. Zygmunt Włyński      | Zł: 500.  |
| 2. Jędrzey Trzciński    | Zł: 4000. |
| 3. Jan Śniadecki        | Zł: 4000. |
| 4. Felix Radwański      | Zł: 4000. |
| 5. Antoni Szaster       | Zł: 4000. |
| 6. Jacenty Przybylski   | Zł: 4000. |
| 7. Józef Januszewicz    | Zł: 4000. |
| 8. Marcin Fiałkowski    | Zł: 4000. |
| 9. Franciszek Kostecki  | Zł: 4000. |
| 10. Antoni Himonowski   | Zł: 1200. |
| 11. Jan Stanowski       | Zł: 600.  |
| 12. Józef Leszczyński   | Zł: 865.  |
| 13. Wincenty Koncewicz  | Zł: 1200. |
| 14. Józef Sołtykiewicz  | Zł: 1200. |
| 15. Andrzej Markiewicz  | Zł: 800.  |
| 16. Michał Dymidowicz   | Zł: 1200. |
| 17. Wdowa Czerwiakowska | Zł: 2000. |
| 18. Wdowa Wohlfeil      | Zł: 1500. |

---

Zł: 43065.

Na przyszłość Fundusz na Pensye będzie tylko 36000. Zp: to jest 30,000. dla Professorów, a 6000. dla Wdów.

### IV. FUNDACYE

|                                                                                    |           |
|------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 1. Na Domy zwane Bursy s.c.                                                        | Zł. 6000. |
| 2. Na wsparcie ubogich Studentów fundusz przeznaczony zwany Borkarny salvo calculo | Zł: 6000. |

---

Zł: 12000.

### V. LICEUM I SZKOŁY

|                         |            |
|-------------------------|------------|
| 1. Na Lyceum            | Zł: 29480. |
| 2. Na Szkołę S. Barbary | Zł: 13000. |
| 3. Na Szkołę S. Jana    | Zł: 13630. |

Będą mieć jeszcze Zp: 1000 z funduszu Szkół Początkowych na Szkołę początkową którą tam utrzymują, razem

Zł: 56110.

### VI. NA EXTRAORDYNARIA

|                                                                                                  |            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 1. Podatek z Domów Akademickich                                                                  | Zł: 1688.  |
| 2. Stróżom Domów Akademickich                                                                    | Zł: 3600.  |
| 3. Na Opał salvo calculo                                                                         |            |
| a. Senatowi za koszta wydobywania<br>Za Akademią i Liceum                                        | Zł: 2000.  |
| b. Na sprowadzenie go z Wisły                                                                    | Zł: 600.   |
| 4. Kominiarzom salvo calculo                                                                     | Zł: 400.   |
| 5. Na Światło                                                                                    | Zł: 360.   |
| 6. Na koszta korespondencji s. c.                                                                | Zł: 600.   |
| 7. Koszta Kancellaryi                                                                            | Zł: 1000.  |
| 8. Budowanie i reparacya większa i mniejsza podług ułamku z lat sześciu                          | Zł: 5250.  |
| 9. Wydatek na Uroczystości Akademickie                                                           | Zł: 170.   |
| 10. Professorowi Kostcekiemu różnica zapłaty Dziekana terażniejszego za czas Jego<br>Dziekaństwa | Zł: 1000.  |
|                                                                                                  | <hr/>      |
|                                                                                                  | Zł: 16668  |
|                                                                                                  | <hr/>      |
|                                                                                                  | Zł: 388143 |

## VII.

|                                                                            |             |
|----------------------------------------------------------------------------|-------------|
| Na potrzeby nieprzewidziane, albo na ulepszenie Nauk zostaje jeszcze Summa | Zł: 13057.  |
|                                                                            | <hr/>       |
| Summa całkowita wydatków                                                   | Zł: 401200. |

## UWAGI

1. Są jeszcze wyznaczone nadzwyczajne, lecz niewchodzące na Etat.
  - a. Zp: 8000. na kupno Narzędzi do Obserwatorium z oszczędności Liceum.
  - b. Summa na zaopatrzenie Laboratorium Chemicznego z funduszu oszczędności przeznaczonego na jego utrzymanie w Kassie Akademickiej, a to o tyle, o ile też oszczędności dozwolą.—
  - c. Zp: 2000. na pierwsze urządzenie Akademii Sztuk, wszystko zaś to salvo calculo, i wedle poprzedniczego oznaczenia.—
2. Ma się rozumieć iż wszystkie pozycje tego Budżetu są na rok ieden zupełny, należy więc iako Budżet sam zastosowany, iest tylko do ośmiu miesięcy, odciąć trzecią część z każdego wydatku Budżetu, tym sposobem że Przychód miesięczny będzie tylko Zp: 33433. 1/3 a na cały okres Budżetu Zp: 267466. 2/3 — Kraków dnia, 5. Sierpnia 1818. Roku. (podpisano) *Miączyński— Swéerts—Spork— Reibnitz.— Darowski* K. O, Sek: (L.S. )

## WEWNĘTRZNE URZĄDZENIE SZKOŁY GŁÓWNEY KRAKOWSKIEY

### I. Wyobrażenie i cel Szkoły Główney

§ 1.

Szkoła Główna iest naywyższą Szkołę Nauk i umiejętności.— Rożni się od Szkół innych tym, że przyjmując Uczniow, mających iuż znaczne postęпки ogolnego oświecenia, powinna ich sposobić do innych szczególnych, i iuż oznaczonych celów, iakie sobie każdy z nich stosownie do obranego zawodu, w przyszłym życiu zakłada, tak aby odchodzący z téy Szkoły Uczeń, poznawszy całość swey umiejętności i stynczność z innemi, przez dalsze własne cwiczenie, mógł w tym lub owym względzie, stać się prawdziwie uczonym.—

§ 2.

Aby temu celowi odpowiedzieć mogła Szkoła Główna, powinna nietylko utrzymywać i rozkrzewiać w Narodzie Nauki i Umiejętności w takim stopniu, na iakim iuż w Swiecie uczonym stanęły, ale nadto usiłować nieustannie, one doskonalić, i Teoryą ich do użytku w społeczności zastosowywać.—

§ 3.

Zaszczytem będzie Szkoły Główney i pożytkiem dla Kraiu, ieżeli Członki Jey, nieprzestając na właściwym powołaniu uczenia swych Uczniow, stawać się będą nadto Nauczycielami całej Publiczności, przez wydawanie czy to Dzieł oryginalnych, czy to tłumaczeń z obcych Języków, w wszelkim rodzaju Nauk i Umiejętności.—

§ 4.

Dla tego wszystkie Osoby Szkoły Główney uważane są, raz iako Członki Szkoły uczęcey, drugi raz, iako Członki Towarzystwa Uczonych.— Uważane w pierwszym względzie, mają niżej przepisane powinności, stałe i nieodmienne, z których są odpowiedzialnemi, uważane w względzie drugim, mają obowiązki dobrowolne, iakie sami sobie przepiszą.—

§ 5.

Członki Szkoły Główney uważane iako Towarzystwo, mogą podług upodobania swego przybierać do tegoż Towarzystwa Osoby uczone nienależące do Szkoły Główney, mogą starać się o związki i one utrzymywać z Towarzystwem Przyjaciół Nauk w Warszawie, i innemi nawet Zagranicznymi.—

*II. Wydziały Akademickie*

§ 6.

Szkoła Główna Krakowska mieć będzie cztery Wydziałów.

- a. Wydział Teologiczny.
- b. Wydział Prawa i Administracyi
- c. Wydział Lekarski i

*d. Wydział Filozoficzny*

Ostatni składać się będzie z dwóch Oddziałów iako to:

1. Z Matematycznego i Fizycznego
2. Z Filozoficznego i Literatury.

Każdy z pierwszych trzech Wydziałów, i każdy Oddział Wydziału czwartego, składać się będzie z Dziekana i Professorów.—

§ 7.

We wszystkich Wydziałach Kurs roczny Nauk, zaczyna wpierwszy Poniedziałek w miesiącu Październiku przypadający, a kończy się w Sobotę przed pierwszym Sierpnia. — Czas pośredni pomiędzy temi dwoma terminami, wolny iest od dawania i słuchania Lekcyi publicznych.—

*A. Wydział Teologiczny.*

§ 8.

Wydział Teologiczny obeymuie na stępujące Nauki:

- a.* Pisma Święte starego Testamentu, cum introductione ad omnes libros sacrae scripturae et Archaeologiae, Biblica, Exegetica veteris Testamenti.
- b.* Pismo Święte nowego Testamentu, Hermenevtica novi Testamenti.
- c.* Historia Kościelna.
- d.* Theologia dogmatica.
- e.* Theologia moralis Christiana.
- f.* Theologia pastoralis, Catehetica, Homiletica I Kaznodzieystwo.

*B. Wydział Prawa i Adminstracyi*

§. 9.

Wydział ten obeymuie Nauki:

- a.* Prawo Natury, Prawo publiczne i Narodów.
- b.* Institutiones Justiniani, Kodex Cywilny Kraiowy, Prawo Handlowe i Procedurę Cywilną.—
- c.* Prawo Rzymskie, Prawo Kościelne i tychże Praw Historyą
- d.* Prawo Kryminalne i Procedurę Kryminalną.—
- e.* Konstytucyą Kraiową, Naukę Policyi.
- f.* Ekonomią Polityczną i Naukę Finansów w szczególności.
- g.* Rolnictwo.

*C. Wydział Lekarski*

§ 10.

W tym Wydziale dawane będą:

- a.* Anatomia wraz zroczłonkowaniem praktycznym, i z obowiązkiem zrobienia Preparatów Anatomicznych i Fیزیologia.
- b.* Patologia ogólna i szczególna - Semiotica - Hygycena i Materia Medica.

- c. Farmacja.
- d. Terapia ogólna i szczególna (zawierając razem choroby Dzieci i Kobiet)
- e. Klinika Teoretyczna.
- f. Medycyna zewnętrzna, to iest: Chirurgia Lekarska (Chirurgia medyczna ręczna)
- g. Chirurgia operativa (inclusive chorob Oczow, Zębów, Kości i Nauka o Bandażach)
- h. Akuszeria teoretyczna i praktyczna.
- i. Klinika Chirurgiczna.
- k. Medycyna Sądowa – Policya Medycynalna.
- l. Historia Medycyny.
- m. Weterynaryja teoretyczna i praktyczna.—

*D. Wydział Umiejętności Fizycznych i Matematycznych*

§ 11.

Do Wydziału tego należą Nauki:

- a. Matematyka wyższa w całej swej obszerności, cum calculo differentiali, integrali et variabili.
- b. Matematyka aplikowana (Geometria descriptiva) Architektura Cywilna i Budownictwo potoczne.
- c. Mechanika i Hydraulika.
- d. Astronomia z nauką robienia Mapp.
- e. Fizyka teoretyczna i experimentalna.
- f. Chemia w całej obszerności.
- g. Botanika z Ogrodnictwem i Leśnictwem, Zoologia, Mineralogia, Gornictwo i Metalurgia.—

*E. Wydział Filozofii i Literatury.*

§ 12.

Mieści w sobie:

- a. Literaturę Polską z porównaniem Wzorów Literatury Łacińskiej, Greckich i innych Języków — Dialektykę Słowiańskiego Języka.
- b. Język Grecki, Łaciński i innych Literatura.
- c. Języki Europejskie z ich Literaturą.
- d. Języki Orientalne.
- e. Logika, Metafizyka, Etyka i Historia Filozofii.
- f. Historia powszechna, Geografia, Statystyka, Archeologia, Numismatyka, Heraldika, Bibliografia i Historyografia.—

§ 13.

We wszystkich Wydziałach Kurs Nauk całkowity stanowi się do dwóch i trzech lat, wyjąwszy Lekarski, w którym trwa lat cztery; każdy zaś pojedynczy przedmiot we wszystkich Wydziałach ma być w przeciągu półroczu lub roku iednego ukończony.—

§ 14.

Nim liczba Professorów będzie dostateczną, przedmioty pod każdym Wydziałem umieszczone, dawane będą z kolei, zaczynając od nieodbicie potrzebnych, tak aby każda Nauka raz w ciągu kursu całkowitego w każdym Wydziale wydany była.

§ 15.

Stanowienie zatym liczby Katedr i Lekcyi w każdym Wydziale — Rozkład Nauk na każdy Rok i na Osoby uczące — Układ Planu Prelekcyi, które stosownie do okoliczności nastąpić powinno na Posiedzeniach Akademickich, zostawia się Senatowi Akademickiemu, za następić mającem zatwierdzeniem Wielkiej Rady Uniwersytetu Jagiellońskiego.

§ 16.

Wszystkie Wydziały utrzymują ścisły pomiędzy sobą związek i składają jedno Ciało, zostają pod wspólnym Rektorem, który ma nad wszystkim Rząd bezpośredni, dozór zaś czyli dopilnowanie zachowania Ustaw tyczących się Szkoły Głównej, powierza się Senatowi Akademicznemu.—

*III. Senat Akademicki*

§ 17.

Składać się będzie z Rektora, z Dziekanów Szkoły Głównej, z dwóch Professorów, którzy są Senatorami, i z jednego Professora każdego Wydziału przez właściwy Wydział obranego.—

§ 18.

Sekretarz Senatu ten sam jest, co i Posiedzeń Szkoły Głównej z głosem, doradczym.—

§ 19.

Komplet składa się z siedmiu Członków, większość głosów stanowi, równość rozwiązuje Prezydujący; Prezyduje Rektor, a wiego niebytności Urzędnicy z kolei, iak są wyżey mianowani. —

§ 20.

Sessya zawisła od potrzeby, kiedy ją uzna Rektor albo jeden z Dziekanów, albo trzech Professorow tego żąda. — Zwyczajne odbywać się będą co Kwartał. — Na wszystkie Posiedzenia wzywa Rektor Członków wszystkich na piśmie, do niego więc żądający onych, zgłaszać się winni.—

§ 21.

Do Senatu należeć będzie:

a. Wspierać powagę swoją Rektora w okolicznościach ważniejszych.—

- b. Starać się aby Etat na Szkołę Główną wyznaczony, przez wpływy regularne był punktualnie opłacany.—
- c. Wglądać aby każda kwota na swoje przeznaczenie użytą była.
- d. Rozpoznawać i załatwiać wszelkie nieporozumienia i Kollizye.
- e. Czuwać nad zachowaniem Ustaw Szkole Głównej przepisanych, tudzież nad pilnością w swych obowiązkach szczególnych Dozorców wszelkiej w zarządzaniu Szkoły Głównej zostającej własności. — Dla tego Rektor i wszyscy ci Dozorcy składać będą w Senacie dwa razy do roku Dzienniki swej czynności i Protokoły Wydatków, do rewizyi, obrachunku, i podpisu.—
- f. Ułatwiać przez swoy wpływ Urzędowy i związki z innemi Magistraturami, pomnożenie Gabinetów i Zbiorów rzeczami zwłaszcza Krajowemi.—
- g. Znajdować się na Examinach publicznych, to iest: do Konkursów o Katedry i do otrzymania stopni Akademicznych składanych.

#### *IV. Wybór i obowiązki Rektora.*

##### **§ 22.**

Rektora obierają Wydziały; obierają kogo im się podoba. — Każdy Wydział równie iak każda z dwóch Sekcyi Wydziału Filozoficznego, mają każde po iednym głosie; prawo głosowania służy Professorom czynnym, bądź ordynaryinym, bądź extraordinaryinym. — Wydział każdy ustanowi, komu głos przez niego dany być ma, a mający za sobą naywięcej głosów Wydziałowych, zostaje Rektorem. Równość głosów rozstrzyga Zgromadzenie Jeneralne Professorów czynnych przez głosowanie pojedyncze (Viril Stimmen) pomiędzy temi, którzy równą liczbę głosów za sobą mają. — A ieżeliby i tu równość głosów zachodziła, natenczas Rada Wielka Szkoły Głównej z pomiędzy dwóch Indwiduow Rektora mianuje.—

##### **§ 23.**

Czas iego Urzędowania trwać będzie lat trzy, lecz może być na nowo obranym.

##### **§ 24.**

O nastąpieniu wyborze Senat Rządzący zostanie uwiadomionem, i On Rektorowi Patent wydaie.—

##### **§ 25.**

Po otrzymaniu Petentu, installowany będzie uroczyście przez Senat Akademiczny w dniu na ten koniec przeznaczonym — Ten Akt poprzedzi zdanie Sprawy przez Rektora przeszłego z trzechletniego Urzędowania, z wystawieniem stanu i postępu wszelkich Instytucyi Szkoły Głównej.—

##### **§ 26.**

Aż do czasu tej Installacyi trwa Urzędowanie Rektora dawnego.—

##### **§ 27.**

W przypadku oddalenia, choroby lub śmierci Rektora, Zastępcą Jego iest Dziekan najstarszy. — W przypadku śmierci Rektora, ten Zastępca natychmiast donieść winien otem wypadku Senatowi Akademicznemu. —

§ 28.

Rektor iako Naczelnik wszystkich Wydziałów, czuwa bezpośrednio nad wykonaniem Planu Nauk i wszelkich Urządzeń dla Szkoły Głównej przepisanych. —

§ 29.

Do niego należy utrzymanie stosunków z Magistraturami Kraiowemi. —

§ 30.

Dozor naypierwszy nad zostaiącemi pod zarządzeniem Szkoły Głównej funduszami i nad wszelką własnością pod zarządzeniem teyże Szkoły będącą, do niego należy. Tak Przełożeni nad Funduszami, iak całe Wydziały i pojedyncze Osoby, tak z Urzędu iak w osobistych potrzebach, do niego zgłaszać się, i od Niego odpowiedzi oczekiwać będą. —

§ 31.

Zażalenia przeciwko Rektorowi zachodzące, przesyłane będą Senatowi Rządzącemu, a rozpoznawane przez Wysoką Radę Szkoły Głównej, do której w takim razie, w miejsce Rektora ieszcze Dziekan ieden wezwany być ma. —

§ 32.

Rektor przyimuie i zapisuie corocznie Uczniow Szkoły Głównej w Regestr Jeneralny, podług przepisów Tytułu XIII. o Uczniach, z oznaczeniem Wydziału, w którym naywięcey sobie obieraią przedmiotów, tudzież roku, czy się na pierwszy, czy na drugi, trzeci lub czwarty zapisuią. —

§ 33.

Przy zapisie odbiera od Nich opłatę roczną, i tę składa do Kassy Szkoły Głównej. —

§ 34.

Bez upoważnienia Rektora, nikt niemoże odwiedzać żadney Lekcyi publiczney, dłużej nad dni czternaście. — Lecz Rektor niemoże nikomu moralnemu i przyzwoity wiek maiącemu pozwolenia tego odmówić. — Osoby doyrzałe wiekiem i rozsądkiem, chcący słuchać pewnych tylko przedmiotów przez czas nieiaki, a nieżyczący sobie, iżby ie zapisywano do Regestru Uczniów zwyczajnych, Rektor upoważnia do odwiedzania Lekcyi publicznych bez zapisu, iako wolnych Audytorów, i o tym Professorów uwiadamia.

§ 35.

Professora nowo obeymującego Katedrę On wprowadza, i względem Niego Uczniom powinności zaleca. —

§ 36.

Nie może zezwolić na oddalenie się od Szkoły Professora żadnego, póki ten nieobmyśli Zastępcy, i to na czas nie dłuższy nad dni czternaście, i tylko przez dwa razy w ciągu całego roku. — Gdyby który oddalił się, niezostawiwszy Zastępcy, Rektor takowego Zastępcę wyznaczy na koszt oddalającego się. —

§ 37.

Rektor nie może oddalać się od Szkoły Głównej bez pozwolenia Wielkiej Rady Uniwersytetu, na czas dłuższy nad dni trzy, wyjąwszy czas Feryi. Chcąc otrzymać Dymissyą, zgłosi się o nią półrokiem pierwej, a jeżeliby nawet w czasie Feryi w Podróż się puścić chciał, o oddaleniu się swoim Wielkiej Radzie Uniwersytetu donieść winien. —

§ 38.

Czuwanie nad dobrym porządkiem rzeczy, nad utrzymaniem i podsycaniem ducha gorliwości, któryby Szkole Głównej co raz większy stopień świetności nadawał, dzieli Rektor szczególnie z Dziekanami; czuwanie zaś nad pilnością i obyczajnością Uczniów, ze wszystkimi Uczącymi. —

§ 39.

Dziekani składają Radę Rectorską w materyach prędkiego lub tajnego naradzenia się wymagających. — Mogą też na téj Radzie układać poprzedniczo materye rozbioru i zatwierdzenia na Posiedzeniach Jeneralnych lub Wydziałowych potrzebujące. —

§ 40.

Z Uchwał Posiedzeń wszelkiego rodzaju i Rady swojej, tudzież z własnych Urządzeń i czynności, Rektor ułoży raz na rok całkowity Obraz Szkoły Głównej, co do wewnętrznego i zewnętrznego iéy Składu, iako też co do Nauk, Professorów i Uczniów, i ten przez ręce Senatu Akademickiego Senatowi Rządzącemu, Wielkiej Radzie Szkoły Głównej, Kanclerzowi, Konserwatorom i Zgromadzeniu Prawodawczemu przesze. Może także podać przy tej okazji projecty swoje Uwagi do odmian i nowych Urządzeń na Rok następujący, za zniesieniem się z Dziekanami. —

§ 41.

Aby zaś tak ważnym i obszernym obowiązkom tém pewnie i łatwiej zadosyć mógł uczynić, mocen będzie składać dla naradzenia się, oprócz Rady z Dziekanami Posiedzenie Akademickie. —

*V. O posiedzeniach*

§ 42.

Rektor Sam zwołuje Posiedzenia Akademickie, wydając w tej mierze Obwieszczenia, albo z własnych powodów, albo na żądanie iednego z Dziekanów albo

trzech Professorów. — W potrzebach ważniejszych wyrazi materye, o których chce się naradzać.

§ 43.

Posiedzenia te albo są Jeneralne wszystkich Wydziałów, albo dwóch tylko lub trzech wzajemnego porozumienia potrzebujących, albo szczególnie iednego Wydziału. Wszystkich zaś posiedzeń celem będzie naradzanie się względem Planu Nauk, rozłożenia Nauk pomiędzy Professorów, względem sposobu ich dawania, usunięcia przeszkod i względem Konkursów Examinów, rozdawania Stopniów Akademickich, Rapportów i.t.d.

§ 44.

Posiedzeń Jeneralnych nieoznacza się, ani czas, ani liczba, ale zwoływanie ich odbywać się będzie podług uznanej potrzeby.—

§ 45.

Posiedzenia Wydziałowe tak w materyach Naukowych, iako też w porządkowych i Ekonomicznych, odprawiać się mają raz w miesiąc w Poniedziałek (lub gdyby iaka zachodziła przeszkoda) winny naybliższy dzień po pierwszym dniu każdego miesiąca. — Te nie mogą być nigdy opuszczone, ani do innego miesiąca odkładane, choćby niebyło innej materyi do naradzenia się, oprócz zapewnienia się o dobrym rzeczy stanie i porządku. — Może iednak Rektor oprócz Posiedzeń miesięcznych zwołać takowe Posiedzenie w każdym czasie kiedy będzie widział potrzebę.—

§ 46.

Posiedzenia Jeneralne składają się z Dziekanów i wszystkich Członków tych Wydziałów, które są wezwane.—

§ 47.

Wydziałowe składają się z Dziekana i wszystkich Członków iednego Wydziału.

§ 48.

Na Posiedzeniach Jeneralnych Rektor zawsze prezyduje, i w przedmiotach potrzebujących dłuższego namysłu i przygotowania, Referentów wyznacza, na Wydziałowych zaś kiedy osądzi za rzecz potrzebną, lub kiedy oto od Dziekana lub Professorów będzie proszony. W przypadku niemożności znaydowania się na Posiedzeniach Jeneralnych wezwie na to najstarszego w Nauczycielstwie z Dziekanem. — Na Posiedzeniach zaś Wydziału iednego, Dziekan tegoż Wydziału, iest naturalnym Zastępcą, i przesyła Mu przez Sekretarza Protokoł czynności do przezyrzenia.—

§ 49.

Na Posiedzeniach tak Jeneralnych, iak Wydziałowych, większość zdań stanowi, a równość Prezydujący rozwiązuje.—

§ 50.

Oprocz posiedzeń Jeneralnych i Wydziałowych prywatnych (czyli obradnych) składać będzie Szkoła Główna Posiedzenie publiczne (czyli Obchodowe) jeżeli te z powodu istniejącego teraz Towarzystwa Uczzonego, niestaną się niepotrzebnymi, na których kolejno z Wydziałów, iedna przynajmniey Rozprawa uczona od dwóch delegowanych, których Rektor wyznacza, pierwey przeyrzana i roztrząśniona, czytana być powinna. — Takowe Rozprawy w Kopii iedney w Aktach Szkoły Główney złożone być mają. —

§ 51.

Posiedzenia takie odbywać się będą z okoliczności:

- a. Obchodu założenia Szkoły Główney i Dobroczyńcow teyże.
- b. Pamiątki Kopernika i innych sławnych Mężów Szkoły Główney.
- c. W dzień rocznicy ogłoszenia Wolnego Miasta Krakowa, to iest: dnia 18. Października.

§ 52.

Na Posiedzenia Publiczne Rektor zaprasza Senat Rządzący i Wielką Radę Szkoły Główney, i tym celnieysze mieysca przeznacza. —

§ 53.

Treść czynności wszelkich Posiedzeń, zapisywaną będzie w Księgach umyślnie na to przeznaczonych, i na każdym nowém Posiedzeniu przez Sekretarza odczytana. — Księgi te składane będą w Kancellaryi Rektora. —

*VI. O Dziekanach*

§ 54.

Każdy Wydział lub Sekcyja Wydziałowa ma osobnego Dziekana, który iest ich Reprezentantem i naybliższym Przełożonym. — Jest w nich Wyręczycielem i Zastępcą naturalnym Rektora, Stróżem Praw Wydziałowi służących, tudzież pierwszym w Wydziale lub Sekcyi Wydziałowej Professoresem. —

§ 55.

Dziekana obieraią na Posiedzeniu Wydziału większością głosów Professorowie aktualni tenże Wydział składaiący. —

§ 56.

Urząd Dziekana każdego trwa lat trzy, w Wydziale tylko Lekarskim lat cztery, może iednak ten sam na nowo być obranym. —

§ 57.

Przy zbliżającym się terminie ustania swego Urzędowania, Dziekan Rektora dwoma miesiącami pierwej o tém ostrzega.—

§ 58.

Rektor zaś wzywa Professorów aktualnych na wybór nowego Dziekana, a Akt wyboru Wydział przesyła Senatowi Akademicznemu.—

§ 59.

Senat Akademicki potwierdza wybór nastąpiony, a Rektor nowego Dziekana wprowadza.—

§ 60.

W czasie oddalenia się na czas krótki, lub choroby przypadkowej Dziekana, zastępuje Jego Urząd Professor tegoż Wydziału najstarszy Patentem.— Wprzypadku zaś ciągłej choroby bez nadziei ozdrowienia, lub śmierci Dziekana najstarszy Professor iest Zastępcą, i Pensyą Dziekana pobierać będzie.—

§ 61.

Nikt niemoże być Dziekanem, kto nie iest Doktorem i Professorem aktualnie czynnym.—

§ 62.

Dziekan mający naybliższy dozór nad Professorami i Uczniami swego Wydziału, tak co do obowiązków i sposobu uczenia pierwszych, iak do pilności i sprawowania się drugich, powinien tym końcem zasięgać wiadomości, o zachowaniu się Uczniów tak w Szkole, iak po za Szkołą, tudzież przy Examinach i tym podobnych okazjach, uważając nietylko postępek Uczniów, ale nadto i wybór Książek i przedmiotów Naukowych, niemniej sposób iakim są dawane.—

§ 63.

Odbiera Regestra Uczniów od Professorów swego Wydziału, robi z nich ogólny z dołączeniem Uwag, na iakie Lekcyje do innych Wydziałów uczęszczają, i z wyrażeniem lat Nauki czy w pierwszym, drugim lub trzecim roku oneyże zostają, i takowy Wykaz Rektorowi składa.—

§ 64.

Wydaie corocznie każdemu Uczniowi swego Wydziału Plan Lekcyi, na które ma uczęszczać, nietylko w témże Wydziale, ale i innych, z których pomocy potrzebuie, stósownie do iego obranego zawodu. — Prawidła podług których w tey mierze postąpić się powinno, każdy Wydział sam oznaczy.—

§ 65.

Tym końcem Dziekani znosić się mają ze sobą na Posiedzeniach, przy układaniu zaraz Planu i rozkładu Lekcyi, aby w żadnym Wydziale niebył pominiony przedmiot taki, któryby dla związku z innemi był w tym roku koniecznie potrzebny, później zaś

aby się zapewnić, czy Uczniowie na wskazane sobie w innych Wydziałach przedmioty uczęszczają.—

§ 66.

Daie Rapport roczny Wydziałowy o Uczniach, i o Uczących, i oddaie na ręce Rektora podług przepisanych Wzorów.—

§ 67.

Ostrzega Rektora o potrzebie składania Posiedzeń Wydziałowy i czas onych proponuie. — W niebytności Rektora iako Prezydujący, sam na nie wzywa Professorów, i w przedmiotach któreby tego wymagały, wyznacza Referenta.—

§ 68.

Zastępując miejsce Rektora, ma głos temuż przyznany.—

*VII. O Professorach.*

§ 69.

Każdy Professor lub Jego Zastępca, przeięty ważnością Urzędu i świetnością powołania swego, następujące przepisy za prawo swego postępowania mieć będzie.—

§ 70.

Na każdą Lekcyą dobrze przygotowany przychodzić, a do gotowania się własne Skrypta mieć, lub Autorów wybierać winien, najlepiej przedmioty jego zgłębiających, z których Uczniowie największą korzyść odnosić mogą, stosownie do Programmatu w tej mierze przez siebie wydanego.—

§ 71.

Lekcyę wszystkie regularnie w swoim czasie zaczynać i kończyć, i w ich wykładaniu tłumaczyć się iasno, wyraźnie i do pojęcia Uczniów, a zadane sobie od Nich z przeszłej Lekcyi zapytania, chętnie rozwiązywać winien. — Lekcyę niepowinny byź przez Professora samem czytaniem, a tém mniej dyktowaniem zbywane, lecz głównem obowiązkiem Jego będzie przedmioty iasno wykladać i tłumaczyć.—

§ 72.

Każdy Professor iak iuż Statut Organiczny oznacza, obowiązany dawać na Tydzień najmniej po godzin ośm do dziewięciu; byź zawsze i wszędzie dla swych Uczniów wzorem dobrych obyczaiow, pracowitości, powolności dla Władz Wyższych, i przywiązania dla Ojczyzny, wystrzegając się tak publicznie, iako i w pożyciu prywatnym wszelkich wyrazów i twierdzeń, któreby Religią Kraiu, i inne Wyznania w Kraiu cierpiane obrażały.—

§ 73.

Wciągu roku spisze Regestr Uczniów swoich, poda go Dziekanowi dla konfrontacyi z Księgą Zapisową u Rektora będącą.—

§ 74.

Utrzymywać będzie Uczniów swoich w ciągłym porządku i uwadze, i nieprzytomnych notować.—

§ 75.

Niemogąc odbywać swych Lekcyi, winien o tém uwiadomić Dziekana.—

§ 76.

Chcący się oddalić z mieysca dla ważney iakiey przyczyny na dni kilka, zgłosić się ma o pozwolenie do Rektora, na dłuższy zaś czas na ręce Rektora do Wielkiej Rady Szkoły Główney i o tém uwiadomić Dziekana. — Gdyby nie powrócił w czasie sobie pozwolonym, ani się zgłosił do Rektora lub Dziekana w miesiący trzy po upłynionym czasie, oddalenie się Jego publicznie będzie ogłoszone, i Katedra iako wakująca uważaną będzie.

§ 77.

Professorowie lub Zastępcy przed pierwszym Września powinni u Dziekana złożyć Prospekta czyli Programmata swych Lekcyi które dawać mają wraz z wskazaniem Autorów, których się szczególnie trzymać zamyślają, a te czytane będą na Radzie Rectorskiej z Dziekanami, którzy ie z swemi Uwagami na Sessye przynosić będą.—

§ 78.

Nieprzyimie żadnego Ucznia do swego Kollegium bez okazania kwitu z opłaty lub uwolnienia od niej, wyiąwszy nienależących do Matrykuły podług §34.—

§ 79.

Powinien examinować Uczniów podług Paragraphu o Examinach, i po każdym Examinie złożyć Dziekanowi podług Schematu danego Rapport o postępkach swych Uczniów.—

§ 80.

Jakim sposobem ma byđz postąpiono w przypadkach zachorowania, Statut Organiczny obszerniey przepisuie.—

§ 81.

Professor obowiązany iest znaydować się na Posiedzeniach tak Wydziałowych, iak Jeneralnych, tudzież na Examinach, ile razy będzie na nie wezwany, niemogąc się znaydować, da tego przyczynę.—

§ 82.

Chcący opuścić swoy Urząd, powinien pół rokiem przed końcem roku Szkolnego zgłosić się o Dymissyą do wielkiej Rady Szkoły Główney na ręce Rektora.—

§ 83.

Professor uchybiający w swoich obowiązkach, za pierwsze przewinienie upomniany będzie od Dziekana, za drugi od Rektora, za trzecie od Rady Rectorskiej, częściej wykraczający doniesiony będzie Wielkiej Radzie Szkoły Głównej, dla postąpienia z Nim stosownie do przepisów § 5. Tyt: IV. Statutu Organicznego.—

§ 84.

Nikt niemoże być Professorem Szkoły Głównej kto nie jest Doktorem tej lub innej jakiej Akademii, w przedmiotach do swego Wydziału należących. — Od tego jednak przepisu może Szkoła Główna udzielić Dyspensę i Mężowi z Nauk swych sławnemu, Stopień Doktora nadać, przedstawiając go na Professora.—

§ 85.

Wszystkich Professorów mianuje Wielka Rada Szkoły Głównej, Wydział właściwy przedstawia Senatowi Akademickiemu czterech Kandydatów, z których Tenże dwóch obrawszy, tych, Wielkiej Radzie Szkoły Głównej do Nominacji jednego przedstawia. — Senat Rządzący wydaie Patent. — Droga zwyczajna do osiągnięcia Katedry jest Konkurs. — Wielka Rada Szkoły Głównej jednak może znane sobie Osoby z zalet szczególniejszych, lub wsławione uczeniem w obcych Akademjach od niego uwolnić.—

*VIII. Obowiązki szczególnych Professorów.*

§ 86.

Oprócz przepisów ogólnych dla Professorów Szkoły Głównej, następujące szczególne zachowywane będą.—

§ 87.

Professor Matematyki w całym ciągu dawania tej Nauki niech pamięta, że ma ze swoich Uczniów Wystawić Kraiowi Geometrów praktycznych niższego i wyższego Rzędu, Architektów, Jeografów, Inżynierów, Hydraulików, Astronomów.—

§ 88.

Professor Fizyki podobnie iak Professor Astronomii, powinien utrzymywać Dziennik Obserwacji Meteorologicznych, czynionych po trzy razy na dzień z Termometrem, Barometrem, Hydrometrem, i Elektrometrem, Iglą magnesową i.t.p. tudzież zapisywać wszelkie zdarzające się pory napowietrzne, i w teyże materji utrzymywać korespondencyą z Professorami innych Szkół Głównych, koszta na to będą im zwrócone.—

§ 89.

Wykładając Teoryą Machin i Narzędzi Fizycznych, opowiedzą Słuchaczom Historyą ich wynalazku, iakimi stopniami doskonalone były, i iakie z nich przystosowania w Kraiu naszym zrobione być mogą.—

§ 90.

W czynieniu doświadczeń nad temi szczególnie, zastanawiać się dłużej powinni, z których pochodzą różne wypadki objaśniające Teoryą iakiey części Fizyki i okazujące przyczyny Fenomenów Natury.—

§ 91.

Do Professora Chemii należy korzystać z nowych wynalazków, i udzielać ich Publiczności.—

§ 92.

Czynić doświadczenia szczególnie na Produktach Kraiowych, a osobliwie takich z których wypadki mają znaczny wpływ do Fabryk, Rękodzieł i rozmaitych potrzeb Ludzkich.—

§ 93.

Starać się aby kurs Chemii objaśnionych był doświadczeniami, przeto wszelkie kombinacye Chemiczne, wszelkie interesujące rozbiory, Uczniom swoim okaże.—

§ 94.

Professor Mineralogii, znać szczególnie powinien Minerały Kraiowe i Uczniom swoim wykładać ich sposób wyrabiania, i ich użytek.—

§ 95. a

Professor Astronomii utrzymywać będzie Dziennik swoich Obserwacyi, zapisywać także do niego średnie Obserwacye Professora Fizyki, i tak pierwsze iak drugie, nietylko ogłaszać w Kraiu, ale też do Dzienników Zagranicznych przesyłać, i z innemi Obserwatoryami Korespondencyą utrzymywać. — O kosztach na to niżej.—

§ 95. b

Professor Botaniki starać się będzie udzielać Uczniom swoim początkowe zasady Ogrodnictwa, zwłaszcza rozkrzewiania Drzew Owocowych, niemniej Lesnictwa.—

*IX. O Nauczycielach niepłatnych przy Szkole Głównej.*

§ 96.

Oprocz Professorów i ich Zastępców, mogą ieszcze przy Szkole Głównej za zezwoleniem Senatu Akademicznego dawać lekcye pod tytułem Nauczycieli teyże Szkoły, Osoby, które w Akademii iakiey otrzymały Doktorat, albo które iuż gdzieindziej Lekcye publiczne dawały. Tacy Nauczyciele, ieżeli Jm od Wielkiej Rady Szkoły Głównej nadany będzie tytuł Professorów extraordynaryinych, we wszystkim równe z Professorami ordynaryinemi używać będą prawa.—

§ 97.

Funduszem takich Nauczycieli, iest tylko opłata od Uczniów za ugodą prywatną pobierana. — Przekonawszy iednak Wielką Radę Szkoły Główney o swoiey użyteczności, mogą uzyskać wsparcie z Funduszu Oszczędzeń Szkoły Główney.—

§ 98.

Tak utrzymuiący się Nauczyciele, mogą uczyć tych wszystkich przedmiotów, do których się ich Patent Doktoratu rozciąga, lub z których iuż pierwey Lekcye dawali, choćby te nawet miały iuż zwyczajnych Profesorów lub Zastępcow.—

§ 99.

Znoszą się z Wydziałami co do czasu ich dawania, i ną rękę Dziekanów oddaiają Programmata i Rapporta.—

§ 100.

Są podlegli Ustawom o Professorach Szkoły Główney. — Na Posiedzeniach Akademicznych, ile razy będą wezwani, maią głos poradczy.—

§ 101.

Pomocy Biblioteki, Gabinetów, i.t.p. równie iak inni doznawać prawo maią.—

§ 102.

Do otrzymania Katerd wakujących, takowi Nauczyciele mieć będą w Konkursach przed innemi pierwszeństwo przy równey zdatności. — W przypadku potrzeby są naturalnemi Professorów Zastępcami.—

*X. O Konkursach.*

§ 103.

Konkursu to iest: Examina z ubiegaiącemi się o Katedrę wakuiącą, odbywać się będą podług prawideł w załączonym Annexie Lit: A. obszerniey przepisanych.—

*XI. O Kanclerzu.*

§ 104.

Biskup Krakowski iest stale Kancierzem Szkoły Główney Krakowskiej.—

§ 105.

Pod tym tytułem ma prawo ieżeli chce byđź osobiście obecnem przy wszelkich Promocyach, i zaiąć pierwsze miejsce honorowe po prawey ręce Rektora. — Lecz prawa tego niemoze wykonywać przez kogo innego.—

§ 106.

Professorowie Teologii od Wysokiey Rady Szkoły Główney mianowani, składać będą Professionem fidei.—

§ 107.

Kanclerz równie iak Senat Rządzący i Wysoka Rada Szkoły Głównej, będzie corocznie uwiadomionym o stanie Szkoły Głównej, i iest stałym Członkiem teyże Wysokiey Rady.—

*XII. O Kancellaryi.*

§ 108.

Dla utrzymania w porządku Archiwów tak Jeneralnego i Wydziałowych, tudzież ułatwienia Korrespondencyi tak wewnetrzney iako i zewnetrzney, mieć będzie Szkoła Główna Kancellaryą pod zarządzeniem Rektora.—

§ 109.

Ta składa się z Sekretarza Szkoły Głównej płatnego, i z pięciu Sekretarzow Wydziałowych, którzy nadgrodzeni będą w porcyach proporcjonalnych z Tax za Doktoryzacye wpływaiacych. — Sekretarz Szkoły Głównej będzie mieć szczególny dozor nad Archiwum Głównem, nad wszelkimi zaś innemi Archiwami tylko naddozor.—

§ 110.

Na Sekretarza Szkoły Głównej podaie Kandydata Rektor za zniesieniem się z Dziekanami a Wielka Rada Szkoły Głównej mianuie na czas nieokreślony; ktokolwiek nim zostanie, staie się tém samem Członkiem Szkoły Głównej.—

§ 111.

Urzędy Sekretarzów Wydziałowych sprawować będą Professorowie kolejno i po roku iednem.— Trudnić się będą tylko Interessami Wydziału swego, Sekretarz zaś Szkoły Głównej wszędzie, gdzie potrzeba wymagać będzie.—

§ 112.

Sekretarza Wydziałowego obowiązkiem iest:

- a. Zapisywać do Protokołu Uchwały Posiedzeń Wydziałowych, i Dziennik onych utrzymywać.—
- b. Układać Dyplomata na Stopnie Akademickie.—
- c. Mieć dozor nad Archiwum Wydziałowem.—
- d. Bydź pomocą Dziekanowi przy układaniu Rapportu rocznego.—
- e. Pod Jego strażą iest Pieczęć Wydziałowa.—

§ 113.

Do Sekretarza Szkoły Głównej należy:

- a. To wszystko na czysto wyrabiać, kopiować i z tego Wyciąg do Archivum Jeneralnego robić.—
- b. Utrzymywać Protokoł Posiedzeń Jeneralnych, Protokoł Rady Rektorskiey i wszelkich czynności Rektora, gdy te bez pism obeyść się niemogą.—

- c. Księgę korespondencji osobną w Materyach Literackich, a osobną porządkowych i Ekonomicznych utrzymywać. — Gdy materye Posiedzeń zadecydowane będą, tedy takowe decyzye z Protokołu Posiedzeń wyciągać, i do Ksiąg osobnych wpisywać będzie. — W Księgach takowych pisma przychodzące do Szkoły Główney i odpowiedzi Jey w treści mają być zapisywane, Numera pism odchodzących zaczynać się mają co rok od 1go Stycznia.—
- d. Utrzymywać Dziennik Jeneralny zawierający następujące rubryki 1. Liczbę porządkową — 2. Datę Podania — 3. Datę odebrania — 4. Zkąd, od kogo — 5. Treść podania — 6. Który Referent wypracuje — 7. Treść odpowiedzi — 8. Datę wydania iey i Numer Expedycyi.—
- e. Jego jest obowiązkiem rozesłać podług przeznaczenia Rektora , Referaty i rzeczy expedyowane do podpisu Rektorowi podawać.—
- f. Akta każdego roku porządkiem czasu układać i rozdzielać ie stosownie do materyi, na rzeczy Naukowe, porządkowe i Ekonomiczne.—
- g. Wydawać Extrakty z Protokołu, z oznaczeniem dnia Protokołu i wydania—
- h. Mieć będzie pod swoją strażą Pieczęć większą i mnieyszą Szkoły Główney; przepisany iednak teraz porządek Manipulacyi zmieniać może Prezydujący, stosownie do okoliczności.—

§ 114.

Sekretarz Szkoły Główney ma na wszystkich Posiedzeniach głos poradny, z obowiązkiem przypominania powyższych Decyzyi, i w ciągu rzeczy.—

§ 115.

Oprocz pensyi ma wolne pomieszkание w Budowie Szkolney, iak najbliższe Kancellaryi.—

§ 116.

Jest odpowiedzialnym za styl, wierszność w wyrabianiu Uchwał, w wydawaniu Extraktów, za wyrabianie i odsyłanie w przyzwoitym czasie Expedycyi.—

§ 117.

Do pomocy swojej używa Manualistów a do posług publicznych Bedelów.—

§ 118.

Nie odpowiadający temu powołaniu, podany będzie Wielkiej Radzie Szkoły Główney przez Rektora do Dymissyi, z przedstawieniem innego do Nominacyi, za zniesieniem się z Dziekanami.—

*XIII. O Uczniach.*

§ 119.

Nikt niebędzie przyjęty na Ucznia Szkoły Główney, kto niewykaze się dostatecznie podług przepisów Statutu Organicznego z ziednanych sobie wiadomości Szkolnych,

wyiawszy iednak Akuszerki, Chirurgów praktycznych i Kowalów chcących się uczyć Weterynary.—

§ 120.

Przybywaiących do Szkoły Główney Uczniów, którzy się z Nauk swych wykazali, przyimuie Rektor, i w Księgę ogólnego Regestru zapisuie. — Księga ta obeymuie następuiące Rubryki: Imię i Nazwisko przychodzącego, wiek, religia, gdzie odbywał Nauki, iakich przedmiotów chce słuchać, numer pomieszkania Rodziców, mieysce ich pobytu, czy złożył opłatę.—

§ 121.

Przed zapisem każdy Uczeń złoży u Rektora Zaświadczenie z odbytego Examinu, Metrykę Urodzenia, tudzież opłatę Szkolną, lub udowodnienie ubostwa przez Zaświadczenie Zwierzchności swey mieyscowey, które Rektor wciągnie w Akta.—

§ 122.

Opłata od Osoby stanowi się w kwocie Złp. Pięćdziesiąt, które z góry na cały rok mają być zapłacone. — Rektor od tey opłaty lub całkowicie, lub po części dyspensować, lub ią też zakredytować mocen, zachowuiąc w tey mierze przepisy Urządzenia rachunkowości.—

§ 123.

Każdy Uczeń zapisany odbiera od Rektora zbiór krótki powinności swoich, i daie Temuż przyrzeczenie posłuszeństwa, pilności i moralnego zachowania się.—

§ 124.

Uczniowie wszyscy winni są uszanowanie i powolność dla wszystkich Uczących, a szczególniey dla Rektora i Dziekana lub ich Zastępców. — Skromność która wszędzie iest zaletą poświęcających się Naukom, iest dla Uczniow ścisłym w obecności Nauczyciela obowiązkiem. — Tę zaś szczególniey w czasie Lekcyi, gdzie naywiększa cichość i spokojność panować powinna, zachować są obowiązani.—

§ 125.

Wszystkich Wydziałów Uczniowie daią dowod swego postępu, przez Examen przy końcu Roku składany, na którym każdy z osobna przy Dziekanie pytanym będzie od swoich Professorów. — Rektor także może być przytomném.—

§ 126.

Z odbytego Examinu otrzymuie każdy Uczeń Zaświadczenie oznaczaiące stopień Jego postępu od swoich Professorów z podpisem Dziekana. — Postępek ten powinien być oznaczony wyrazem: *miernego – dostatecznego i wielkiego pożytku*.

§ 127.

Niemaiący takiego Zaświadczenia, niemogą być zapisani nadal w Regestr Uczniow zwyczajnych.

#### *XIV. O Stopniach Akademickich*

##### § 128.

W wszystkich Wydziałach jeden tylko jest Stopień Akademicki, to jest: Stopień Doktora.

##### § 129.

Chirurgom iednak i Aptekarzom, ieżeli tego żądaią, i z strony Szkoły Główney kwalifikowanemi do tego uznani będą, może bydź udzielony Tytuł Magistra.—

##### § 130.

Doktorowie Wydziału IV. obydwóch Sekcyi, nazywaią się doktorami Filozofii.—

##### § 131.

Dla uzyskania Stopnia Doktora, potrzebny iest Examen ścisły i Rozprawa czyli Dyssertacya. Pierwszy poprzedzać winien ostatnią.—

##### § 132.

Uczeni Cudzoziemcy szczególney sławy lub znaczni Protektorowie i Dobrodzieie Szkoły Główney, mogą uzyskać Stopień Doktora bez oddzielnego Examinu i Dyssertacyi.—

##### § 133.

Sposób iakim Examen takowy ma bydź uskutecznonym, tak ściśle przepisać się nieda. — Każdy więc Wydział w którym Kandydat pragnie bydź Doktorem, zupełnie w tey mierze podług naylepszego zdania swego sobie postąpi. — Może także Wydział domagać się od Kandydatów podania Rozpraw piśmiennych, ieżeli takowych iuż przez siebie wypracowanych nieimaią. — Przy tych Examinach za prawidło szczególne służyć mogą Statuta Szkoły Główney Wiedeńskiej tu pod lit: B. dołączaiące się.

##### § 134.

Rektor ieżeli zechce może bydź obecnym przy Examinach ustnych.

##### § 135.

Jeżeli Examen odbył się z honorem dla Kandydata, tedy tenże winien bronić publicznie Rozprawę poprzednio drukiem wydaną.—

##### § 136.

Jeżeli skutek tey Dyssertacyi czyli Rozprawy potwierdzi powziętą o zdatności Kandydata dobrą opinią, tedy oznaczony będzie dzień do Installacyi, i odebrania od niego Przysięgi na Doktora Wydziału, i Patent Mu oddany zostanie.—

§ 137.

Przy Installacji zachowane być mają formalności i zwyczaj od naydawniejszych czasów w Szkole Głównej Krakowskiej używające się, i nadal w swej mocy utrzymane.—

§ 138.

Oprocz przypadających od wygotowania Patentu czyli Dyplomatu należytości Kancellaryi, każdy Doktor nowo graduowany zapłacić winien tytułem taksy examinacyjney, kwotę Zp: Sto-Pięćdziesiąt, którą Członki Wydziału i Sekretarz pomiędzy siebie podzielą. — Od stopnia Magisteryi powyżey rzeczony należytości w połowie zapłacone być mają.—

§ 139.

Inni zaś Obywatele domagający się w Szkole Głównej Examinu, na udowodnienie swej zdatności, lecz nieżądający żadnego stopnia lub godności Akademickiej iako to: Chirurdzy, Aptekarze, Geometrowie etc: zapłacą od Examinu z którego Im Zaświadczenie wydane będzie, kwotę Trzydzieści Zp:

*XV. O Funduszach w ogólności*

§ 140.

Przez Fundusze Szkoły Głównej rozumie się wszelka Jej własność wszystkie w niej Budynki, i w nich Sprzęty znajdujące się, Biblioteka, Gabinety, Ogród Botaniczny, Obserwatorium, Drukarnia, Kassa Szkoły Głównej i Beneficia dla Duchownych Stanu Nauczycielskiego przeznaczone.

§ 141.

Dozor nad tém wszystkim ogólny, należy do Rektora, szczególny zaś i bliższy.

1. Nad Budowlami i Sprzętami do Intendenta.
2. Nad Biblioteką do Bibliotekarza.
3. Nad Drukarnią do iey Dyrektora.
4. Nad Ogrodem Botanicznym, nad Gabinetami Fizycznym i Chemicznym, Historii Naturalney i Lekarskim, tudzież nad Obserwatorium Astronomicznym, zbiorem Narzędzi Matematycznych, Medalionów, Numizmatów, Przełożeni będą Professorowie tych przedmiotów naywięcey potrzebujący od Rektora projektowani, a od Senatu Akademickiego potwierdzeni.—

§ 142.

Wszyscy takowi wszelkiego Nazwiska Przełożeni Dozorcy, szczególniey powinni spisać podług ułożonego iak nayprzyzwoitszego porządku powierzone Ich straży rzeczy, z oznaczeniem ich stanu. Te Katalogi czyli Specyfikacje mają być drukowane, i wraz z podobną drukowaną Specyfikacją wykazującą ubytek i przybytek, corocznie Rachunkowi dołączone. Koszta na to opędzone będą z Minerwaliow.

§ 143.

Wszelkich tym sposobem sporządzonych i przez Dziekana potwierdzonych Specyfikacji będą udzielone Exemplarze Rektorowi, Senatowi Rządzącemu i wszystkim Członkom Wielkiej Rady bezpłatnie, reszta Exemplarzy dla zmniejszenia kosztów Druku sprzedane być mają.

§ 144.

Z powierzonych sobie rzeczy i zbioru, nic nikomu tylko Nauczycielom gdy tego uznają potrzebę, wydawać będą, i to nieinaczej iak za Rewersami, o których niżej powiedziano będzie.—

§ 145.

Odpowiedzialnemi są za wszystkie Jm powierzone rzeczy, tak co do zepsucia, iako i zagubienia, dopoki takowe pod ich dozorem zostawać będą. Jeżeli były innym wydane, tedy koszta naprawy lub zwrotu całkowitego na tych poszukiwać będą, którym wydane były.

§ 146.

Gdyby Narzędzia Fizyczne lub Chemiczne i Chirurgiczne zepsute lub uszkodzone zostały w użyciu onych Urzędowém, lub w ich probie, natenczas nikt za szkodę nieodpowiada.—

§ 147.

Ułatwiając wyższej Zwierzchności staranie, o pomnożenie wszelkich zbiorów do zakwitnienia Nauk potrzebnych, podawać Jey będę przed końcem każdego Roku na ręce Rektora Regestr rzeczy do zakupienia na Rok następujący, roztrząsany pierwej i przyjęty na Posiedzeniu Wydziału, mając za правило podawania pilniey i istotniey potrzebnych, tudzież aby koszta na nie, które wyszczególniać należy, nie przechodziły Etatu na Tytuły szczególne ustanowionego. Odebrawszy dopiero potwierdzenie Wielkiej Rady Szkoły Głównej takowego wydatku, rzeczy same zakupować, i w przyzwoitym porządku do Zbiorów swoich przyłączać będą.—

§ 148.

Przy układaniu rzeczy mających się zakupywać, znosić się będą Dozorcy Funduszków z Dziekanami i Professorami, i ich żądania z danemi sobie prawidłami ile możliwości godzić.

§ 149.

Gdyby się trafiały do kupienia Zbiory ważne i potrzebne, a osobliwie Książki na Aukcjach w Kraiu lub za Granicą, Które niecierpią zwłoki, w takowym przypadku Rektor sam Dozorcę szczególnego do kupna upoważnia

§ 150.

Wszystkie wydatki czy na kupno, reparacyą, uporządkowania, lub iakiekolwiek potrzeby czynione, powinny być przy Obrachunku udowodnione Kwitami przyzwoitemi, bo inaczej przyjętemi być niemogą.—

§ 151.

Przy końcu Roku delegowani od Wydziałów właściwych, przezierają wszystkie Zbiory funduszowe podług Katalogów dawniejszych i ostatnich. Budowy zaś i reparacje onych, Delegowani od Senatu Akademicznego, i Temu tak pierwsi iak drudzy zdaia sprawę.

§ 152.

Nastąpiona Rewizya na końcu Katalogów poświadczoną, a do rewizyi Budowli i reparacyi Urzędnik Budowniczy Senatu Rządzącego przybrany będzie.—

§ 153.

Wszyscy szczególni Dozorcy Zbiorów i własności funduszowych, winni są w każdym czasie okazać Rektorowi, kiedy tego żądać będzie stan tego wszystkiego, czem zarządzaia, i zdać Sprawę czy dopełnili tak ogólnych powyższych, iak szczególnych niżej następujących przepisów.

*XVI. O Funduszach w szczególności*

*A. Biblioteka*

§ 154.

Biblioteka Szkoły Głównej iest iedna na wszystkie Wydziały, pod Rządem iednego Bibliotekarza, który mieć będzie Pomocnika czyli Zastępcę.—

§ 155.

Będzie tak urządzona, aby z niej nietylko Członki Szkoły Głównej, lecz i cała uczona Publiczność korzystać mogła.—

§ 156.

Dla tego Lectorium publiczne otwarte będzie trzy razy na tydzień, we Wtorki, Czwartki i Soboty przez cały Rok, z rana od godziny 10tej do 12tej a po południu od godziny 2giej do 4tej.

§ 157.

Bibliotekarz lub Zastępca Jego, podawać będą Książki do czytania lub z nich wypisywania.

§ 158.

Przy świecy niewolno iest ani czytać, ani bawić się w Bibliotece.

§ 159.

Professor pożyczaiący Książkę, Rewers na nią własną ręką podpisany Bibliotekarzowi wyda.—

§ 160.

Na każde Dzieło Rewers oddzielny ma być dany. Gdyby zaś jeden Rewers na kilka Książek był wydany, tedy wszystkie te Książki razem do Biblioteki oddane być muszą, bo Bibliotekaryusz nic z Rewersów wymazać nie może.

§ 161.

Rewersa co dwa miesiące odnawiane będą, zaniedbującemu tego, ma prawo Bibliotekaryusz odebrać wszystkie dotąd pożyczone Książki, i trudnić pożyczanie ich nadal.—

§ 162.

Niebędący Członkami Szkoły Głównej, a chcący pożyczać Książek z Biblioteki, obowiązani są wartość onych w pieniądzech, iako zakład zostawić.

§ 163.

Pożyczający Książkę tak Professor, iako i wszelki inny, nie jest mocen pożyczać iey drugiemu, ale sam winien oddać Bibliotekaryuszowi Dzieło od Niego wzięte.

§ 164.

Kto Książkę Biblioteczną wypożyczoną splami, zepsuie, a tém bardziey kto ią zgubi, zapłacić ią musi, kto część Dzieła splami, zepsuie, albo straci, całe Dzieło zapłaci, a uszkodzone sobie zatrzyma. Bibliotekaryusz zaś winien za odebrane tym sposobem pieniądze w miejsce straconego Dzieła natychmiast inne i te same Dzieło zakupić.—

§ 165.

Jeżeli Bibliotekaryusz żądać będzie zwrotu Książki iakiey, albo że ią od dawnego czasu pożyczający u siebie trzymał, albo że iey kto inny pilno potrzebuie, mający Książkę powinien ią natychmiast oddać. — Jeżeliby kto tego po trzykrotnym upomnieniu nieuczynił, Bibliotekaryusz pociągnie nieoddającego do zapłacenia Książki, iako zagubionej dla Biblioteki.

§ 166.

Obszerniejsze Dzieła, którychby kto chciał użyć do uczonego jakiego odkrycia, do przetłomaczenia lub napisania co podobnego, pozwolono być mogą naydalej do poł roku, Professorom zaś aż do roku, a na czas dłuższy chyba za pozwoleniem Rektora, zawsze iednak za Rewersem, a to podług §§ powyższych.

§ 167.

Kosztowne i bardzo rzadkie Dzieła, które na osobney Liście powinny być spisane, wcale z Biblioteki wydane być niemogą.

§ 168.

Bardzo zaś poszukiwane, i wiele obeymujące Dzieła, iakiemi są: Dykcyonarze powszechne, Encyklopedye i.t.p. ieżeli nie są zbyt kosztowne, we dwóch Exemplarzach Biblioteka mieć będzie.

§ 169.

Bibliotekaryusza obowiązkiem iest, Książki w Bibliotece, pod takimi znakami lub napisami, i w takim porządku zawsze utrzymywać, iaki za wiadomością Rektora, iuż iest i będzie wprowadzonym.

§ 170.

Przepisy ninieysze zawieszone będą na widomym miejscu w Bibliotece dla wiadomości każdego, i ktokolwiek z tey Biblioteki używać zechce, uważany będzie za świadomego tychże przepisów, i im się poddającego.

§ 171.

Mniey użyteczne dla Szkoły Główney Dzieła, a osobliwie Duplikaty, może Bibliotekaryusz za zezwoleniem Rektora dawać w zamianę za inne użyteczne, żądającym tey zamiany. Lecz takowe zamiany zapisywać będzie, równie iak Książki darowane, lub przez Testamenta legowane w osobne na to Katalogi sporządzone.—

§ 172.

Bibliotekaryusz trudni się Prenumeratą i rozsyłaniem do kolejnego czytania Professorom Dzienników, Gazet Literackich, i innych Pism periodycznych w częściach na raz iak najmniejszych dla przyspieszenia kolei.

§ 173.

Na obwinięciu lub okładce pożyczonego Pisma, Bibliotekaryusz przepisze czas, przez który Współczłonek pakieczek sobie użyczony zatrzymać może. Kto od swego Poprzednika w czasie przepisany nieodbierze, upomni się u niego, albo też Bibliotekaryusza o tey nieregularności uwiadomi. Jeżeliby Professor z Pism w przedmiot iego wpadających, korzystać niemógł przez tak krótki czas, zamowi sobie u Bibliotekaryusza, aby mu ich po obeysciu kolei na czas dłuższy pozwolił.

§ 174.

Murgrabia czyli sługa Biblioteki roznosi w dni pewne nowo przybyłe pisma peryodyczne, a dawnieysze odbiera. Dla tego każdy interessowany tak się ułożyć powinien, aby w przypadku gdyby go Roznosiciel w Domu niezastał, dawniejsze pisma peryodyczne mógł od niego odebrać, a nowe bezpiecznie mu zostawić.—

§ 175. a

Wreszcie warunki i przepisy §§ 164. i 165. obięte, tu także służą i są obowiązującymi.

§ 175. b.

Podział pieniędzy na zakupienie Książek przeznaczonych, nastąpić powinien sposobem w Statucie Organicznym przepisany.

*B. Gabinet Historii Naturalnej, Fizyczny i Chemiczny*

§ 176.

Gabinet Historii Naturalnej zawierać w sobie powinien Produkta, jeżeli nie w znacznej liczbie zagraniczne, to przynajmniej wszystkie krajowe.

§ 177.

W Rejestrze tych rzeczy, wyrazi się Kray i miejsce, w którym się znajdują.

§ 178.

Ułożone będą w takim miejscu, i w takim porządku, aby zachowały się w czystości, i nie tylko Słuchaczom łatwo mogły być ukazywane, ale nawet żeby odwiedzający wygodnie je oglądać mogli. Gabinet Historii Naturalnej, będzie co Sobota po południu, dla publiczności najmniej przez godzin dwie otwarty.

§ 179.

To co wyżej powiedziano, zachowane być powinno i względnie Gabinetów Fizycznego i Chemicznego.

§ 180.

Urządzenie Ogrodu Botanicznego, iako też Obserwatorium Astronomicznego, tudzież sposób dozoru nad nimi, zostawia się Rektorowi i Dozorcom, stosownie do okoliczności miejscowych ustanowionym za zniesieniem się jednak z Sekcjami Wydziałowemi Umiejętności Fizyczno Matematycznych, i z obowiązkiem zdawania Rachunku na ręce Senatu Akademickiego.

*C. Budowle*

§ 181.

Wszystkie Budowle pod jakimkolwiek nazwiskiem do Szkoły Głównej należące, tak na Lekcje publiczne, iako też na Zbiory, Gabinety, Drukarnię i inne składy tudzież na pomieszkanie Professorów i Uczniów przeznaczone, zostają pod dozorem bezpośrednim Murgrabiego, którego Senat Akademicki mianuje.

§ 182.

Ten będzie miał oddany sobie stan ich zewnętrzny i wewnętrzny iako najdokładniej spisany, i nad utrzymywaniem ich w dobrym stanie czuwać będzie.

§ 183.

Tym końcem zwiedzać one i oglądać często będzie, a osobliwie Dachy, które najmniej raz w miesiąc zrewidować obowiązany. O ważniejszym onych uszkodzeniu, Rektora winien iest uwiadomić.

§ 184.

Tak do zwyczajney, iak nadzwyczajney reparacyi wzywa Murgrabia Budowniczego Rządowego w Senacie, aby zrobił Anszlag kosztów; ieżeli ten czyni zwłokę, Rektor w tey mierze uda się do samego Senatu Rządzącego.

§ 185.

Anszlagi wszelkich reparacyi znacznych, Murgrabia winien nasamprzod podać Rektorowi, który robiącemu go swoje uwagi poda, poczem przedstawiony będzie Senatowi Rządzącemu dla zatwierdzenia.—

§ 186.

Wszelkie Anszlagi Kosztów tyczące się reparacyi, Budowniczy podaie Rektorowi, celem uzyskania Assygnacyi tychże.

§ 187.

Dozor nad wykonaniem wszelkich reparacyi tak zwyczajnych iak nadzwyczajnych, należeć będzie do Murgrabiego, tém końcem odbiera za kwitem swoim assygnowane na reparacye pieniądze.

§ 188.

Kontrakty i Umowy o Materyały lub z Rzemieślnikami przez niego czynione i podpisywane, ieżeli wartość rzeczy przenosi Zp: Sto, przez Rektora także muszą być podpisywane.—

§ 189.

Po ukończeniu każdej Budowy lub reparacyi, nastąpić powinna rewizya tychże przez Urząd Budowniczy Senatu Rządzącego dla przekonania się, czyli podług Anszlagow approbowanych uskutecznione zostały, i poświadczenie w tey mierze Urzędu Budowniczego.

*D. O Drukarni*

§ 190.

Rząd wewnętrzny Drukarni, zwierzchność nad Osobami do iey Składu potrzebnymi, i dozór nad wszystkimi Materyałami i Narzędziami, Sprzętami Magazynem, Giesernią i wszelką iey własnością, mieć będzie osobny Przełożony Drukarni, którego mianuie Senat Akademiczny.— Jeneralna zaś nad tém wszystkim Inspekcyja i Kontrola, należeć będzie do Bibliotekaryusza z którym się pierwszy znosić w nayważniejszych zwłaszcza przedsięwzięciach, iako to: W zakupywaniu nowych charakterów, przyjmowaniu Dzieł do druku i.t.p. iest obowiązany. Ustanowienie zaś ceny na Dzieła kosztem Drukarni wychodzące, i w innych, materiach większey wagi, obydwu z Bibliotekaryuszem, sięgać będą Rady Rektorskiej.

§ 191.

Do utrzymania wszelkiej własności Drukarni w porządku przyzwoitym podług Inwentarza w szczegółach ułożonego, sam Przełożony Drukarni jest obowiązany.

§ 192.

Inwentarza tego jedna kopia znajdować się ma w rękach Jego, druga w Aktach Senatu Akademickiego, a trzecia podana będzie Senatowi Rządzącemu. Cokolwiek przybędzie do tego Inwentarza za jego staraniem, lub ubędzie iako używane, tego wszystkiego Regestr corocznie przysyłać będzie Władzom, wyżej wspomnioném.

§ 193.

Przełożony Drukarni odbiera wszelkie iey dochody, i one expensuie za kwitami na Podatki kraiowe, na zapłaty Zecerom, Presserom, Gieserowi, Korrektorowi i.t.p. na porządki wewnętrzne i reparacye. Wydatki pomnieysze czyni za wiedzą Bibliotekarza, a większe na Sto Złotych za wiedzą Rektora.

§ 194.

On przyimuie, odprawia Zecerów, Presserów, Giessera i.t.p. Ci iednak gdyby się sądzili byđz pokrzywdzonemi, mają prawo użalić się przed Rektorem.

§ 195.

Tenże utrzymuie Dziennik Jeneralny swoich czynności, tudzież następujące protokoły:

- a. Dzieł wydrukowanych tak kosztem Drukarni, iak kosztem Autorów lub Wydawców, w który wpisywać będzie ilość Exemplarzy wybitych, z oznaczeniem ile i na iakim papierze, kwotę pieniężną należącą się za druk, kwotę za papier wypłaconą, kwotę do wypłacenia pozostałą i zaległą.—
- b. Książek sprzedanych, na kredyt wydanych, tak dawnych znajdujących się w Magazynie, iak nowo kosztem Drukarni z pod prasy wychodzących, z oznaczeniem gatunku papieru. —
- c. Materiałów nabywanych i wydawanych, tak do Drukarni, iak do Gieserni.—
- d. Wypłat tygodniowych lub miesięcznych, Drukarzowi, Korrektorowi, Giesserowi i.t.p. czynionych.
- e. Zakupowanego i wydawanego Papieru.

§ 196.

Co półroku składa swoy Dziennik i te Protokoły w raz z Kwitami do obrachunku w Senacie Akademicznym. Ten wyznacza Kommissyą, której Członkiem zawsze będzie Bibliotekarz, nayprzód do przejrzenia własności Drukarni podług Inwentarza i Regestrów do niego przybyłych, potem do zrobienia z nich obrachunku. Gdy Kommissya to uskuteczni, i stan rzeczy wyjaśni, Senat Akademicki we wszystkich powyższych Księgach. Przełożonego Drukarni, Rezultat iakie się okaże z rewizyi i obrachunku zapisze z uwagami i zaleceniem, iakie za potrzebne osądzi.

§ 197.

Pozostające Pieniądze od wydatków składać będzie Przełożony Drukarni przy końcu roku do Kassy Szkoły Głównej, zachowując przy sobie iedną trzecią część na zapas.

§ 198.

Ustawy Kraiowe względem wolności Prasy i kar na nadużycie teyże oznaczonych, są iak się samo rozumi obowiązuące i dla Drukarni Akademickiey.

E. *Bursy*

§ 199.

Z Domów zwanych Bursami, ieden będzie obrocony na mieszkanie bezpłatne uboższy Młodzierzy w Gymnazyach i Szkołach nauki odbywaiącey, drugi na mieszkanie bezpłatne Kandydatów do stanu Nauczycielskiego i uboższych Uczniów Szkoły Głównej, a oznaczenie obrocenia reszty Burs dalszemu się czasowi zostawia.

§ 200.

Każdy z tych Domow zostaie co do Rządu wewnętrznego pod dozorem i zwierzchności Seniorów, których mianuie Rada Rektorska z Professorów Szkół i Szkoły Głównej podług tego, iakiey Szkoły Uczniowie są w nich umieszczeni.

§ 201.

Przepisy dla Seniorów i Uczniów w Bursach mieszkaiących, zostawiają się osobnemu Urządzeniu Senatu Akademickiego, równie iak przepisy dla Kandydatów do Stanu Nauczycielskiego.

§ 202.

Stypendya odtąd dawane będą tylko Uczniom Gymnazyalnym i Uczniom wszystkich Wydziałów czyli Fakultetow sposobem dotąd używaném.

§ 203.

Przeznaczone na Bursy 6000. Zł: użyte będą nayprzód na reparacyą i utrzymanie Burs na pomieszkanie Uczniow przeznaczonych, a potém na Stypendya; przeznaczone zaś 6000. Zł: pod tytułem na Borkarny, maią bydz całkiem użyte na Stypendya.

F. *Beneficia Duchowne.*

§ 204.

Beneficia Duchowne dla zasłużonych Duchownych w Stanie Nauczycielskim przeznaczone, uważane są iako część Funduszu Szkoły Głównej, i rozdawnictwo onych do niey należy, z mocy Prawa Patronatus.

§ 205.

Lecz

a. Rozdawanie tych Beneficiow.

- b. Nadanie przez Akademią stosownie do Konstytucyi mieysc w Kapitulie Krakowskiej równie iak:
- c. Mianowanie Senatorów z Grona Akademii, nakoniec:
- d. Mianowanie Reprezentantów z strony Akademii, są Prawa i Attrybucye należące do rodzaju tych, które na wyżej wspomnionych Zgromadzeniach Jeneralnych Szkoły Główney większością głosów oznaczone i ustanowione będą.—

#### G. Kassa Szkoły Główney

##### § 206.

Sposob zarządzenia i zawiadywania tą Kassą bliżej oznaczone będą Jeneralnym Urządzeniem Kassowym. w Krakowie dnia 12. Sierpnia 1817- (podpi:)  
*Reibnitz - Miączyński - Sweerts Spork. - Łancucki - Bartsch.*

#### O Konkursach

##### § 1.

Jak tylko w Wydziale którym przez śmierć Professora lub zinney przyczyny Katedra zawakuie. Dziekan Wydziału wezwie natychmiast Członki tegoż Wydziału na Posiedzenie, w celu obrania témczasowego Zastępcy wakującej Katedry z 2/3 częściami Pensyi aktualnego Professora, któren większością głosów obrany, przedstawiony będzie przez Senat Akademicki Wielkiej Radzie do zatwierdzenia.

##### § 2.

Po nastąpioney decyzji Senatu Akademickiego, Rektor ogłosi przez Gazety i przybiciem uwiadomienia o tém na drzwiach Domu Jagiellońskiego Konkurs na wakującą Katedrę, którym oznaczone bydź powinny Obowiązki i Pensya do tej Katedry przywiązane, tudzież dzień w którym się Kandydat ubiegający o tę Katedrę osobiście dla złożenia Examinu stawić winien będzie.

##### § 3.

Ubiegający się o Katedrę Kandydat, winien podać Rektorowi na dzień ieden przed wyznaczonym do Examinu dniem opis dotychczasowego Procederu życia swego, oraz wykazać się świadectwami, tak co do posiadających wiadomości, iako i co do uzyskanego stopnia Doktora tego Wydziału, w którym Katedra wakuie i swej moralności, niemniej złożyć Programma Lekcyi, które w tej Katedrze którą się stara dawać sobie życzy.—

##### § 4.

Rektor takowe Swiadectwa wraz z Programmatem przesyła Dziekanowi tego Wydziału, w którym Katedra wakuie, który ie wspólnie z Professorami aktualnemi tegoż Wydziału roztrząsa, większość zdań oznaczy, czyli Programma iest dobre i dostateczne, a ieżeli ich iest więcej, które z nich iest naylepsze i naydoskonalsze.—

##### § 5.

Na dzień i godzinę do złożenia Examinu wyznaczone, Dziekan zwoła Członki Wydziału na Posiedzenie, w dniu tém większością głosów ułożone zostaną tyle zapytań z tych przedmiotów, których Katedra wakuje, ile jest Kandydatów którzy się do złożenia Examinu osobiście stawili.

§ 6.

Zapytania takowe wrzucone będą w naczynie na stole stojące, ieden z Kandydatów przywołanych wyciągnie iedne z tych zapytań, na które wszyscy na piśmie odpowiedzieć będą obowiązani.

§ 7.

Kandydaci powinni na wyciągnięte zapytania odpisać natychmiast w Sali do tego przeznaczonej pod dozorem dwóch Professorów przez Dziekana wyznaczonych, którzy będą mieli bacność, ażeby Kandydat cudzey pomocy nieużył. Niewolno jest Kandydatom mieć Książki z sobą.

§ 8.

Sześć godzin czasu dany będzie Kandydatom do odpowiedzenia. Odpowiedzi takowe oddane zostaną Professorom przytomnym, którzy je zapieczętują i złożą w Sekretaryacie Wydziału.

§ 9.

Sekretarz zapieczętowane odpowiedzi odda Dziekanowi, ktorem takowe odpieczętuje, i udzieli każdemu Professorowi do przeczytania, i dania swego zdania na piśmie.

§ 10.

Każden Professor niedłuzey takowe odpowiedzi u siebie zatrzymać powinien, iak 48. godzin, po których upłynionych, komunikuje je innemu podług porządku.

§ 11.

Zdanie swoje każdy Professor zapisze na oddzielnym Arkuszu, niekomunikując go z odpowiedziami innym Professorom.—

§ 12.

Gdy upłynie dni trzy po komunikacji ostatniemu z porządku Professorowi, Dziekan wezwie Członki Wydziału na Posiedzenie, na którym każdy z Professorów i Dziekan złożą swoje zdanie na piśmie dane, względem odpowiedzi Kandydatów, a potem większością głosów ułożą zdanie względem każdego Kandydata w szczególności, czyli Kandydat w odpowiedzi na piśmie okazał dostateczną wiadomość przedmiotu w zapytaniu objętego. Na tém samem Posiedzeniu większością głosów obrane będą przedmioty z Nauk tej Katedry która wakuje w liczbie takiej ile jest Kandydatów.

§ 13.

Przedmioty wybrane na oddzielnych kartkach napisane, wrzucone będą do naczynia, a Kandydaci obowiązani będą każdy po trzy Lekcyi publicznych w tém przedmiocie odprawić, ktoren napisany będzie na kartce, którą wyciągnie z naczynia.

§ 14.

Sześć dni dano będzie wolno Kandydatowi do przygotowania się na Lekcyę. Dziekan oznaczy dzień do takowej Lekcyi, każda Lekcyja trwać powinna godzinę, każdy Kandydat iedną tylko Lekcyę odprawi na dzień. Lecz kilka Kandydatów mogą w iednym dniu każdy po iedney Lekcyi odprawić, Lekcyje takowe dane będą publicznie w Sali na Lekcyje Wydziału wyznaczoney w przytomności Dziekana i Professorów Wydziału.

§ 15.

Po odprawioney ostatniey Lekcyi, Dziekan i Professorowie przytomni, ułożą większością głosow zdanie względem każdego Kandydata w szczególności: czyli Kandydat okazał gruntowną wiadomość przedmiotu na Lekcyę mu wyznaczonego, tudzież czyli ma łatwość tłumaczenia i udzielenia się innym, tudzież czyli ma Organ mocny i głośny.

§ 16.

Po takowem naradzeniu się, przystąpiono będzie natychmiast do wyboru Kandydata na Urząd Professora wakującey Katedry.

§ 17.

Dziekan nayprzod podda pod sekretne głosowanie przez gałki zapytanie: czyli ma miejsce wybór na Professora, lub czyli żaden z Kandydatów nieokazał tak dostatecznych dowodów, ażeby był godnym otrzymania Urzędu Professora, a przeto że niema miejsca wybór lecz nowy Konkurs wypisać wypada.—

§ 18.

Gdy uchwalono zostanie, iż ma miejsce wybór, Dziekan podda pod głosowanie w szczególności zapytanie o każdym Kandydacie, wyrażając iego Imię i Nazwisko: czyli Kandydat NN. okazał dostateczne dowody swey umiejętności, ażeby godnym był być umieszczonym na Liście Obieralnych.

§ 19.

Imiona i Nazwiska tych którzy większością głosów uznani będą za godnych być umieszczonemi na Liście Obieralnych, napisane zostaną przez Sekretarza Wydziału na tyłu kartkach, ile jest Członków głosujących, każdy z głosujących podkreśli sekretnie Imię tego, którego sądzić będzie naygodniejszym do otrzymania Katedry wakującey, i wrzuci do naczynia na środku stołu będącego. Dziekan przybrawszy dwóch naystarszych w Urzędowaniu Professorów, przeliczy kartki w naczyniu, czyli się zgadzają z liczbą głosujących, a potem przeczyta głośno Imię i Nazwisko na każdej kartce podkreślone, które Sekretarz natychmiast zapisze, a po przeczytaniu wszystkich kartek, owi trzej, którzy podług liczby Imion i Nazwisk podkreślonych

większość głosów sobą mieć będą, przedstawionemi zostaną Senatowi Akademicznemu do wyboru na Professora Katedry wakującej. Równość zdań Dziekan Prezydujący rozstrzyga.—

§ 20.

Jeżeliby z Kandydatów jeden tylko uznanym został być godnym umieszczenia go w Liście Obieralnych, w ten czas już dalsze głosowanie nie jest potrzebne, lecz Wydział tego jednego Senatowi Akademicznemu na Urząd wakujący Professora w Wydziale przedstawia. Jeżeliby zaś ich było dwóch lub trzech, tedy Dziekan poddaie ich pod sekretne głosowanie Członków wydziałowych, celem przekonania się, który z nich Senatowi Akademicznemu ma być przedstawiony w pierwszym, który w drugim, a który w trzecim miejscu. Stopniowanie to oznaczy większość liczby kresek głosujących.

§ 21.

Po skutecznym wyborze, Dziekan tak Protokoł wyboru, iako i zdań, tak nad Examinem na piśmie, nad Programmatami, iako i nad Lekcyami, zgoda wszelkie Akta Konkursu, przesła na ręce Rektora Senatowi Akademicznemu w celu wyjednania dla jednego z przedstawionych Kandydatów Patentu na Professora wakującej Katedry.

§ 22.

Jeżeli zachodzić będzie równość co do Talentów, zdatności i moralności, pierwszeństwo zawsze mieć będzie Rodak przed Cudzoziemcem.

§ 23.

Czas trwania Konkursu oznacza się przynajmniej na trzy miesiące po części dla tego, aby Konkurs był należycie ogłoszonym przez Gazety, po części aby ubiegający się mieli dostateczny czas podania i zgłoszenia się.

*Wyszczególnienie przedmiotów Naukowych, z których ubiegający się o stopień Doktoratu Examen zdać winni.*

Każdy życzący uzyskać stopień Doktora, poddać się nadewszystko winien Examinowi ściślemu z przedmiotów naukowych następujących, iako to:

*Z Teologii*

Examen 1szy z przedmiotów Nauki Biblicznej starego i nowego Testamentu.

Examen 2gi z Prawa Kościelnego i Historii Kościelnej.

Examen 3ci z Dogmatyki, z Teologii Moralnej i Pastoralnej.

Po odbyciu tych Examinów przez Kandydata, tenże winien napisać Dyssertacją czyli Rozprawę, a nakoniec z wszystkich przedmiotów publiczną trzymać obronę.

*z Nauki Prawa*

Examen 1szy z Prawa Natury z Prawa Kryminalnego, z Umiejętności Politycznych, z Umiejętności Ustaw i z Statystyki.

Examen 2gi z Prawa Rzymskiego i z Prawa Kościelnego.

Examen 3ci z Prawa Cywilneg o i z Procedury Sądowej w Sprawach Sądowych i Zasądowych.

Po odbytym Examinie Kandydat winien albo napisać Rozprawę prawną i takową drukiem wydać, albo też z siedmiu części Nauk Prawnych zadane sobie zapytania na piśmie rozwiązać, a potem odbyć Examen publiczny z wszystkich Umiejętności Prawa.

*z Nauki Lekarskiej*

Naysamprzod Kandydat winien będzie podać dwa opisanie Historyczne Chorob, dotyczące się Chorych, których pod dozorem Professora Kliniki i w obecności Uczniów tey Nauce poświęcających się, w piątym roku swych Nauk, lub później opatrywał. Te Jego opisanie historyczne Chorob, powinny obeyść circulando wszystkich Professorów i Dziekana, i dopiero gdy od wszystkich zatwierdzone i własnoręcznie przez nich podpisane będą, Kandydat będzie mógł być dopuszczonym do pierwszego ścisłego Examinu.

Examen 1szy Z Anatomii, Botaniki, Historji Naturalney, z Filozofii, z Patologii powszechney, i szczególnie Chorob zewnętrznych i wewnętrznych, z Semiotyki i z Terapii powszechney.—

Examen 2gi Z Chemii, z Nauki Lekarskiej Sądowniczey, z Materyi Medyczney, z Sztuki zapisywania Receptow, i z wypadków praktycznych z zastosowaniem Lekarstw , Dyety, zachowania się Chorych, i.t.p. przy Łóżku Chorych.

Uczyniwszy Kandydat zadosyć obydwom Examinom ścisłym, polecono Mu będzie, aby napisał Rozprawę w przedmiocie z zawodu Nauki Lekarskiej, lub z umiejętności posiłkowych teyże, którego wybór do iego woli zostawia się.— Na końcu tey Rozprawy dodane będą niektóre twierdzenia czyli Theses z Nauki Lekarskiej, które Kandydat przeciwko czterem Opponuiącym którzy Doktorami być powinni publicznie bronić winien będzie.—

*Z Chirurgii wyższej.*

Examen 1szy Z Anatomii, z Chemii, z Nauki Lekarstw, z Sztuki Formularney, z Nauki Lekarskiej Sądowniczey, Chirurgii teoretyczney i praktyczney w całym ich obwodzie.—

Examen 2gi Examen ten odbędzie Kandydat publicznie w Sali Audyencyjonalney Anatomiczney w obecności wszystkich Znawców, którzy przytomnemi być zechcą, i w obecności Uczniów Nauki Lekarskiej i Chirurgicznej, przez zdziałanie

dwoch Operacji Chirurgicznych, łącząc w to i choroby oczów. Operacje te na karteczkach oddzielnych będą napisane, i rzucone do Naczynia tym końcem przygotowanego; z którego wyciągnięte będą w przytomności wszystkich obecnych dwie karteczki; z których Dziekan głośno odczyta napisane na nich Operacje uskutecznonemi być mające. Nim Kandydat do działania samego tych operacji przystąpi, opowie opis tychże na zasadach Naukowych wsparty, to iest: opowie w krótkości Historią tychże, różne sposoby, któremi odbywać się zwykły, wskazując przy każdej użytki i szkody wyniknąć mogące, oznaczy i opiszę potrzebne do tych operacji Instrumenta, Bandaże i Pomocników, i uskuteczni operacje i Bandaże z tą samą ostrożnością, iak na żywym Człowieku.—

*Z Filozofii.*

Examen 1szy z właściwey Filozofii teoretyczney i praktyczney.

Examen 2gi Z Matematyki i Fizyki.

Examen 3ci Z Historii powszechney Świata.

Względnie Nauk posiłkowych i części tychże potocznych, Kandydat wykazać się winien będzie świadectwami. — Dan na Posiedzeniu 12. Sierpnia 1817. roku.

(podpisano) *Miączyński* — Sweerts-Spork.

Reibnitz — Darowski K. O. Sekr.

(L.S.)

PLAN NAUK

*dla Gymnazyum Krakowskiego.*

1. Przedmioty Naukowe tey Szkoły są:

1. Nauka Chrześcijańska i Moralna—
2. Język Polski, Łaciński, Grecki, Francuzki i Niemiecki—
3. Umiejętności Fizycznych początki—
4. Początki Matematyki—
5. Jeografia i Historia—
6. Kaligrafia i Rysonki—

2. Kurs tych Nauk iest sześćioletni, podzielony między 6. Professorów, iako to: Professor 1szej Klasy — Professor 2giey Klasy — Professor Języka Greckiego — Professor Matematyki — Professor Fizyki — Professor Wymowy — Oprócz tych Professorów Szkoła ta będzie miała iednego Kapelana i 4. Nauczycielów, to iest: Języka Niemieckiego, Francznkiego, Kaligrafii i Rysunków.—

3. Szkoła ta zostawać będzie pod bezpośrednim dozorem swego Prorektora , który zostanie w Urzędowaniu, dopóki Wielka Rada nienakaże nowej Elekcji. W ten czas obierany będzie z pomiędzy Professorów aktualnych tey Szkoły w następującym sposobie: Professorowie przedstawia Senatowi Akademickiemu 4ch Kandydatów, a Senat Wielkiej Radzie przedstawi z tychże dwóch.—

4. Obowiązkiem będzie Kappellana odprawiać codziennie Mszę Świętą od  $7\frac{1}{2}$  dla Uczniów, wyjąwszy w czasie wielkiego zimna. Oprócz tego co Niedziela dawany będzie Katechizm przez pół godziny trzem Klassom niższym przed Mszą Świętą, a przez pół godziny tłumaczyć będzie Ewangelią po Mszy Świętej dla trzech Klass wyższych. Uczniowie wszystkich Klass spowiadać się będą 4. razy w przeciągu roku.—
5. Język Łaciński wraz z Polskim we wszystkich Klassach dawany będzie. Dopóki zbywa na Dziełach Elementarnych, Gramatyka X. Kopczyńskiego dawana będzie w 1szej i 2giey Klassie, przydając Naukę de Praeteritis et supinis Verborum w 1szej Klassie, a w drugiej de generibus Nominum, tudzież de Nominibus et Vebis defectivis et Anomalis. Te dwie Klassy używać będą do tłumaczenia Tirocinium linguae latinae Gedykego pro 1ma et 2da Classe. — W trzeciej Klassie Professor dawać będzie prawidła Łaciny wyborniejszey, a gdy ieszcze zbywa na Dziele Elementarnym w tym względzie, używać będzie témczasowo do swojej pomocy Gramatyki Brödesa lub Gramatyki dla Szkół Austryackich, albo nakoniec Piiarskiej. W 4tej Klassie dawana będzie Poezya zewnętrzna Polskiego i Łacińskiego Języka. W 5tej Poezya wewnętrzna. Nakonec Uczniowie 6tej Klassy uczyć się będą prawideł wymowy. Wszędzie dawane będą wzory Klassyczne dwóch Języków, i od 1. Klassy naznaczane będą na pamięć Wyiątki celnieysze dla ćwiczenia pamięci i dla deklamacyi. Do tłumaczenia we wszystkich Klassach sami tylko Pisarze Klassyczni Łacińscy będą użyci, z których uczyniony będzie stosowny podział, postępując zawsze stosowane do wieku i do pożytku Uczniów tak co do Języka iak i do Nauk. Naznaczane także będą w każdej Klassie cwiczenia zastosowane do prawideł, których się Uczniowie uczyli, bądź z Gramatyk bądź z tłumaczenia. W 5tej Klassie pisane będą Listy, w 6tej opowiadanie (narrationes) albo Mowy w obydwóch Językach.—
6. Język Grecki zostawiony woli każdego, zaczynać się będzie w 4tej Klassie i dawanym w ostatnich dwa razy na Tydzień od 11. do 12. godziny, w dniach zaś naydłuższych od 4. do 5. po południu. Obowiązani będą uczyć się go Ci, którzy się poświęcają Naukom lub Nauczycielstwu publicznemu i prywatnemu, dla tego po upłynionych trzech latach nikt niebędzie mógł być Nauczycielem Uczniów Gymnazyalnych, a tém mniej otrzymać Doktorat Literatury, który niezłoży Swiadectwa z tego Języka, albo nieodbędzie z tegoż popisu.—
7. Każdy Uczeń obowiązany będzie uczyć się Niemieckiego i Frauczkiego Języka, wyjąwszy tych, którzy zdawszy popis przed Prorektorem i Nauczycielem Języka, udowodnią iż tyle umieją, ile dla Szkół przepisano. Każdy z tych dwóch Języków zajmować będzie 12. godzin na tydzień, ogołem we wszystkich Klassach, w trzech niższych od 10. do 11. ranney, a od 8. do 9tej ranney w trzech wyższych. Z tym wszystkim dwie ostatnie Klassy 5ta i 6ta połączone będą pod czas Lekcyi tychże

Języków. Kurs ich trwać będzie przez lat dwa. Trzy pierwsze Klasy mieć będą każda po 2. godziny na Tydzień jednego i drugiego Języka.—

8. Matematyka. Professor 1szej Klasy powtórzywszy 4. działania w liczbach prostych, które Dzieci powinny się nauczyć w Szkole początkowej lub w Domu, uczyć będzie tychże samych działań w liczbach wielorakich. Na końcu roku dane im będą początki Ułamków pospolitych. W 2giey Klasie uczyć się będą Ułamków dziesiętnych i reguły trzech. W 3ciey Klasie początki Arytmetyki ogólnej, gdzie wyłożone będą w znakach ogólnych 4. działania Arytmetyczne, i zrównanie pierwszego stopnia. W 4tej Klasie dawać się będzie wynoszenie do potęg, wyciąganie pierwiastków, o proporcjach, o eliminacjach, i nakoniec o składzie i rozwiązywaniu równań drugiego stopnia. W 5tej Klasie Geometria o liniach i powierzchniach. W 6tej Klasie Trygonometria prostokreślna i Solidometria.—
9. Umiejętności Fizyczne zaczynać się będą w IVty Klasie, gdzie dawana będzie Zoologia, Botanika 2. godziny na tydzień. W 5tej Klasie przez cztery godziny na tydzień Fizyka o Wodzie, Powietrzu, Ciepłoty, Elektryczności, Świetle i opisanie ziemi Fizyczne i Matematyczne. W 6tej Klasie Chemia, a ku końcu roku Mineralogia.—
10. Geografia w 1szej Klasie o Europie, w 2giey o Azji, Afryce, Ameryce i o innych częściach Ziemi nowo odkrytych.—
11. Historia powszechna zaczynać się będzie w 2giey Klasie, gdzie dawana będzie Historia o Izraelitach ze wzmianką niektórych Narodów iako to: o Indyanach, Chinczykach, Fenicyanach. — W 3ciey Klasie Professor uczyniwszy wzmiankę o Assyryczykach, Babilończykach, Egipcyanach, Medach i Persach, zastanowi szczególnie uwagę Uczniów nad Historią Grecką. W 4tej Klasie będzie Historia Rzymska, aż do upadku Państwa Rzymskiego na Wschodzie. W 5tej Klasie wyłożone będą Uczniom Epoki ważniejsze z Historii Nowożytniej, iako to: Odkrycie Ameryki, wpływ różnych przyczyn na odrodzenie się Nauk, a nakoniec dawane będą wiadomości względem panowania sławniejszych Narodów teraz istniejących. W 6tej nakoniec Klasie dawana będzie Historia Polska z wyszczególnieniem Pisarzy i źródeł z których się pospolicie Historia czerpa.—
12. Kaligrafia będzie tylko w trzech niższych Klassach dwa razy na tydzień w każdej od 10. do 11. na przemian z Językami Francuzkim i Niemieckim.
13. Nauka Rysunków zostawiona do woli Uczniów, będzie tylko trzy razy na tydzień od 2. do 3. godziny we Wtorek, Czwartek i Niedzielę, a w miesiącach letnich 6. razy na tydzień, to iest: we Wtorek, Czwartek iak w Zimie, a 4. razy w 4ch innych dniach od 4. do 5. po południu.—
14. Nauka Moralna dawana będzie przez trzy godziny na tydzień w trzech pierwszych Klassach, o obowiązkach względem Rodziców Nauczycieli, o wzajemnych

obowiązkach między Panami, Służącymi, o potrzebach Człowieka, o zasadach z obowiązków Towarzyskich.—

15. Liczba godzin, którą zajmie każdy przedmiot, we wszystkich Klassach będzie następująca: w 1szej Klassie będzie Język Łaciński 11. godzin, Nauka Moralna godzinę — Arytmetyka 6 — Język Niemiecki 2. — Język Francuzki 2. — Jeografia 2. — Kaligrafia 2. — W 2giey Klassie Język Łaciński 11. godzin — Moralna 1. — Matematyka 4. — Niemiecki 2. — Francuzki 2. — Jeografia 2. — Historia 2. — Kaligrafia 2. godziny. — W 3ciey Klassie Język Łaciński 11. Godzin — Nauka Moralna 1. — Matematyka 4. — Język Niemiecki 2. — Francuzki 2. — Historia 4. — Kaligrafia 2. godziny. — W 4tey Klassie Język Łaciński 8. Godzin — Matematyka 6. — Niemiecki 3. — Francuzki 3. — Historia 4. — Fizyczne Umiejętności 2. godziny — W 5tey Klassie Łacina 8 — Matematyka 6. — Niemiecki 3 — Francuzki 3. — Historia 2. — Fizyka 4. — W 6tey Klassie Łacina 8 — Matematyka 6. — Historia 2. — Fizyka 4. — Co się tycze Niemieckiego i Francuzkiego Języka, dwie ostatnie Klassy złączone, mieć będą razem trzy razy na tydzień. — Grecki Język będzie stosownie przedzielony od 4tey aż do 6tey Klassy.—
16. Te przedmioty będą rozdzielone między 6. Professorów iak następuje:— Professor 1szej Klassy dawać będzie w swoiey Klassie 12. godzin Łaciny i Moralney, 2. godziny Jeografii, 4. godziny Historii w 3ciey Klassie 2. godziny Historii w 6tey Klassie, razem 20. godzin. — Professor 2giey Klassy 12. godzin Łaciny i Moralney w swoiey Klassie, 8 godzin Łaciny w 4tey Klassie, razem 20. godzin. — Professor Języka Greckiego 12. godzin Łaciny i Moralney w 3ciey Klassie, 2. godziny Historii w 2giey Klassie, do których dodawszy 6. godzin Języka Greckiego w trzech Klassach wyższych, uczyni razem 20. godzin. — Professor Matematyki dawać będzie 6. godzin Matematyki na tydzień w każdej Klassie z 3ch wyższych, a 2. godzin Jeografii w 2giey, razem 20. godzin. Professor Fizyki 2. godzin Zoologii i Botaniki w 4tey Klassie, 4. godziny Fizyki, w 5tey, 4. godziny Chemii i Mineralogii w 6tey Klassie, i 2. godziny Historii w 5tey Klassie, razem 20. godzin. Professor Wymowy 8. godzin Łaciny w 6tey Klassie, 8. godzin Łaciny w 5tey, 4. godzin Historii w 6tey Klassie, razem godzin 20. —
- Dla zaięcia 6. godzin Arytmetyki które się zostaią w 1. Klassie, przybrany będzie Kollator, którym może być Professor Języka Greckiego lub ieden z Nauczycieli, Kappellan albo nakoniec sam Prorektor.—
17. Prorektor obowiązany jest dawać 12. godzin na miesiąc, to iest: 2. godzin na miesiąc w każdej Klassie, na mieyscu każdego Professora, który będzie wolny. W czasie swego zastępstwa, nic nieodmieni, ani będzie mieszał innego przedmiotu, a nieprzerywając biegu Nauk, będzie miał w tymże samym czasie sposobność poznania zbliska pilność Uczniów i sposób nauczania.—

ROZKŁAD NAUK NA GODZINY W GYMNAZYM KRAKOWSKIM.

| Klasy | Godziny                                                                               | Poniedziałek                                         | Wtorek                                       | Szroda                                           | Czwartek                                                        | Piątek                                       | Sobota                                             |
|-------|---------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------|----------------------------------------------|--------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|----------------------------------------------------|
| 1.    | Rano<br>od 8. do 10.<br>od 10. do 11.<br>po<br>południu<br>od 2. do 4.                | Łacina<br>Niemiecki<br>i<br><br>Arytmetyka           | Moralna i<br>Łacina<br>Kaligrafia<br><br>— — | Łacina<br>Francuzki<br><br>Arytmetyka            | Łacina<br>Niemiecki<br><br>— —                                  | Łacina<br>Kaligrafia<br><br>Geografia        | Łacina<br>Francuzki<br><br>Arytmetyka              |
| 2.    | Rano<br>od 8. do 10.<br>od 10. do 11.<br>po<br>południu<br>od 2. do 4.                | Łacina<br>Kaligrafia<br><br>Geografia                | Łacina<br>Francuzki<br><br>— —               | Łacina<br>Niemiecki<br><br>Matematyka            | Moralna i<br>Łacina<br>Kaligrafia<br><br>— —                    | Matematyka<br>Francuzki<br><br>Historia      | Łacina<br>Niemiecki<br><br>Łacina                  |
| 3.    | Rano<br>od 8. do 10.<br>od 10. do 11.<br>po<br>południu<br>od 2. do 4.                | Łacina<br>Francuzki<br><br>Matematyka                | Łacina<br>Niemiecki<br><br>— —               | Łacina<br>Kaligrafia<br><br>Historia             | Łacina<br>Francuzki<br><br>— —                                  | Łacina<br>Niemiecki<br><br>Matematyka        | Moralna i<br>Łacina<br>Kaligrafia<br><br>Historia  |
| 4.    | Rano<br>od 8. do 9.<br>od 9. do 11.<br>od 11. do 12.<br>po<br>południu<br>od 2. do 4. | Niemiecki<br>i<br>Matematyka<br>Grecki<br><br>Łacina | Francuzki<br>Historia<br><br>— —<br><br>— —  | Niemiecki<br>Matematyka<br><br>— —<br><br>Łacina | Francuzki<br>i<br>Umiejętności<br>Fizyczne<br>Grecki<br><br>— — | Niemiecki<br>Łacina<br><br>— —<br><br>Łacina | Francuzki<br>Matematyka<br><br>— —<br><br>Historia |
| 5.    | Rano<br>od 8. do 9.<br>od 9. do 11.                                                   | Francuzki<br>Umiejętności                            | Niemiecki<br>Historia                        | Francuzki<br>Łacina                              | Niemiecki<br>i<br>Łacina                                        | Francuzki<br>Matematyka                      | Niemiecki<br>i<br>Umiejętności                     |

|    |                                                                                             |                                                                                 |                                  |                                                          |                                  |                                     |                                                      |
|----|---------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|----------------------------------------------------------|----------------------------------|-------------------------------------|------------------------------------------------------|
|    | od 11. do<br>12.<br>po<br>południu<br>od 2. do 4.                                           | Fizyczne<br>— —<br>Łacina                                                       | a<br>Grecki<br><br>— —           | — —<br><br>Matema<br>tyka                                | — —<br><br>— —                   | tyka<br>Grecki<br><br>Łacina        | Fizyczne<br>— —<br><br>Matemat<br>yka                |
| 6. | Rano<br>od 8. do 9.<br>od 9. do<br>11.<br>od 11. do<br>12.<br>po<br>południu<br>od 2. do 4. | Szosta Klasa mieć będzie razem z 5tą te dwa Języki których kurs<br>dwochletni.— |                                  |                                                          |                                  |                                     |                                                      |
|    |                                                                                             | Łacina<br>— —<br><br>Matemat<br>yka                                             | Matem<br>atyka<br>— —<br><br>— — | Umiejęt<br>ności<br>Fizyczn<br>e<br>Grecki<br><br>Łacina | Matemat<br>yka<br>— —<br><br>— — | Łacina<br>— —<br><br>Matema<br>tyka | Łacina<br>Grecki<br><br>Umiejętn<br>ości<br>Fizyczne |

STATUT ORGANICZNY  
*Dla Liceum i Szkoły Stey Barbary.*

§ 1.

W Mieście Wolném Krakowie i Jego Okręgu dla pośredniej Instrukcyi Młodzieży między Szkołami początkowymi i Akademią będzie Szkół dwie.

- a. Lyceum składające się iak dotąd z Klass 6.
- b. Szkoła S. Barbary która mieć tylko będzie 3. Klassy pierwsze iak w Lyceum, a w której Klasa Elementarna się znosi.

§ 2.

Uczniowie trzech Klass niższych powinni być rozdzieleni między Lyceum i Szkołę S. Barbary, aby ani w iedney, ani w drugiej zbyt wielu Uczniów nieznałdowało się, i aby liczba Uczniów była prawie równa iak w iedney tak i w drugiej.

§ 3.

Dozor nad Lyceum iak i nad Szkołami innemi w względzie Naukowym należeć będzie do Akademii, w Administracyinym zaś do Senatu Rządzącego.

§ 4.

Akademia wykonywać będzie swoy dozor przez Komitet ze swoich Członków obrany.

§ 5.

Prawa Wielkiej Rady Akademickiej nadane iey w Statucie Organicznym Akademickim, równie rozciągają się do Lyceum, iak do Szkoły Stey Barbary.

§ 6.

Dla kierowania Naukami w tychże Szkołach według okoliczności i potrzeb miejscowych Projekt przyłączony ułożony przez Komitet Akademicki został zatwierdzonym, i na przyszłość służyć będzie za prawidło do Nauk. Co do nominowania Professorów, Nauczycieli i innych Indiwiduow przy tychże Szkołach, postąpione będzie w Lyceum, iak i w Akademii.

§ 7.

Co do Szkoły Stey Barbary Duchowni Miechowici mieć będą pierwszeństwo do sprawowania Urzędów Prorektora, Kappelana i trzech Professorów. Ci ostatni będą poddani pod Examen Akademii, i w przypadku tylko gdyby się pokazali niezdolnemi, iedna lub druga z tych Posad Professorskich dana będzie Swieckiemu.

§ 8.

Professorowie Lyceum iako też i Stey Barbary, ostatni tylko ieśli nie są Duchownemi, mieć będą co do Pensyi Emerytalney połowę tego co będzie przeznaczone Professorom Uniwersytetu. Kwalifikacya dla otrzymania tey Pensyi też sama będzie co w Akademii.

§ 9.

Uczniowie uczęszczający do tych Szkół opłacać będą iak dotąd do Kassy składki nazwane Minerwalia, to iest: Uczniowie Lyceum po 24. Zp: a Stey Barbary po 18. Zp: — 6000. Zp: z tych składek przydane są iako Dochod pewny do Percepty Lyceum, przewyżka użytą będzie do czynienia rozmaitych i użytecznych ulepszeń potrzebnych do postępów Naukowych nadewszystko na nagrody dla Uczniów.

§ 10.

Zważając iż się znayduie na mieycu Uniwersytet a przy nim Muzea, Gabinety, Biblioteka i inne Instytuta, a zatem łatwość tychże użycia, niebędą więc ustanowione podobne dla tych dwóch Szkół oddzielnie, lecz owszem będą złączonemi te, które się znayduią z Instytutami Akademickimi. — Jednakże będą wyięte Narzędzia potrzebne do Nauki Professorów Umiejętności Fizycznych, które nietylko się zostaną przy tych Szkołach, lecz w potrzebie powiększone będą z funduszu ad Extraordynaria.

§ 11.

Co do opału u Stey Barbary, ten dostarczany będzie iak datąd przez Klasztor Miechowski, dla Lyceum zaś Rząd Wolnego Miasta wyznacza 50. Siągów Drzewa i Sto korcy Węgla, Uniwersytet zwróci koszta wydobywania razem z wydatkiem na swoy własny Opał, wnosząc Zł: 2000. do Kass publicznych.

§ 12.

Kassa tych dwóch Szkół administrowaną będzie razem z Kassą Akademicką, lecz w tytule oddzielnym przez Kassyera Akademickiego, dla którego Pensya z tej przyczyny została powiększona.—

§ 13.

Stan terażniejszy dochodu i wydatku został osobno ustalony dla tych dwóch Szkół i przyłączony do Statutu w przypisach A.B.C. — Dwoiaki zaś iest oznaczony dla Szkoły Stey Barbary, tak na przypadek gdyby Duchowni Miechowscy zastępowali trzech Professorów, iak w razie gdyby ich Posady powierzone były Swieckim. Maximum 13000. Zp: umieszczone zostały pomiędzy Wydatkami Akademii.

A.

*Stan Dochodu i wydatku Lyceum Krakowskiego od 1. Października 1817. aż do ostatniego Maia 1818.*

D O C H O D

|                                                                     |                 |
|---------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1. Funduszu Akademickiego                                           | 29,430. Zł:     |
| 2. Taxy Minerwalia Uczniowie Lyceum iak i Stey Barbary płacić mają  | 6000. Zł:       |
| 3. 50. Siągów Drzewa, 100. korcy Węgła, które Rząd gratis dostarczy |                 |
|                                                                     | <hr/>           |
|                                                                     | 35,480. Zł:     |
|                                                                     | 35,480. Zł:     |
|                                                                     | <hr/>           |
|                                                                     | Billans zupełny |

WYDATEK

|                                                        |             |
|--------------------------------------------------------|-------------|
| 1. Rektorowi                                           | 4,200. Zł:  |
| 2. Trzech Professorów po 3000. Zł:                     | 9000. Zł:   |
| 3. Trzech Professorów młodszych po 2800                | 8,400. Zł:  |
| 4. Kappellanowi                                        | 1,200. Zł:  |
| 5. Trzech Nauczycieli Języków po 1800.                 | 5,400. Zł:  |
| 6. Nauczyciel Rysunków                                 | 1000. Zł:   |
| 7. Na Podatki, Tercyana i Swiatło salvo calculo        | 1000. Zł:   |
| 8. Ad Extraordynaria nadewszystko na reparacyą Budowli | 4,480. Zł:  |
|                                                        | <hr/>       |
|                                                        | 35,480. Zł: |

UWAGA

Ponieważ wszystkie pozycye w tym Etacie są ułożone na cały rok: wypływa samo z siebie, iż na Etat terażniejszy iedynie 8. miesięcy, potrzeba odiać iedną trzecią część tym sposobem; iżby Summa mająca się odebrać i wydać, zredukowaną została na czas od 1go Października 1817. aż do ostatniego Maia 1818. na 23,826. Zp: 20. gr.

B.

*Stan dochodu i wydatku na Szkołę Stey Barbary w przypadku gdyby Miechowici pełnili obowiązki Professorów.*

PRZYCHOD

|                          |                 |
|--------------------------|-----------------|
| Z funduszu Akademickiego | 7,100. Zp.      |
| Wydatek — —              | 7,100. Zp.      |
|                          | <hr/>           |
|                          | Billans zupełny |

WYDATEK

|                                           |            |
|-------------------------------------------|------------|
| 1. Rektorowi                              | Zp: 600.   |
| 2. Kappellanowi                           | Zp: 600.   |
| 3. Trzem Professorom Duchownym po 900.    | Zp: 2,700. |
| 4. Dwom Metrom Języka i Rysonków po 1200. | Zp: 2,400. |
| 5. Ad extraordinaria salvo calculo        | Zp: 800.   |

C.

*Stan Przychodu i Wydatku Szkoły S.Barbary na przypadek jeżeli Swieccy będą Professorami.*

PRZYCHOD

|                          |                  |
|--------------------------|------------------|
| Z funduszu Akademickiego | 13,000. Zp.      |
| Wydatek — —              | 13,000 Zp.       |
|                          | <hr/>            |
|                          | Billans zupełny. |

WYDATEK

|                                            |            |
|--------------------------------------------|------------|
| 1. Rektorowi                               | Zp. 600.   |
| 2. Kappellanowi                            | Zp. 600.   |
| 3. Pierwszemu Professorowi                 | Zp. 3000.  |
| 4. Dwóm innym Professorom po 2800.         | Zp. 5,600. |
| 5. Dwom Metrom Języka i Rysonków po 1,200. | Zp. 2,400. |
| 6. Ad extraordinaria salvo calculo         | Zp. 800.   |

UWAGA

Uwaga dodana pod stanem Lyceum ma być równie zachowaną i do Szkoły S.Barbary. — Działo się na Posiedzeniu dnia 12. Sierpnia 1817.  
(podpis:) *Miączyński – Sweérts Spork- Reibnitz.*  
Darowski Kom: Org: Sekr:  
(L. S.)